

Prof. Ing. Dr. Richard A. BAREŠ, DrSc.
Károvská 241
252 45 Zvole-Ohrobec
Mob.: 777 739 666, 603 421 606
E-mail: berol@volny.cz
comeng@comeng.eu

**SOUDNÍ ZNALEC
Z OBORU STAVEBNICTVÍ**

Odvětví:

- **stavby obytné, průmyslové a zemědělské**
(spec.: stavební konstrukce
betonové, železobetonové a konstrukce z
plastických hmot)
- **stavební materiály**
(spec.: stavební materiály všeobecně -
tradiční i nové,
s aplikací plastických hmot)
- **stavby inženýrské**
(spec.: stavby mostní)
- **stavební různá**
(spec.: zkoušení stavebních materiálů
a konstrukcí)

Čj. 239/10
2.5.2010

Z n a l e c k ý p o s u d e k

o projektu a provádění stavby pozemních komunikací v ulici Dolní a na Havlíčkově náměstí v

Z a d á n í

Usnesením Krajského úřadu kraje Vysočina čj. KUJI 17981/2010, Sp.Zn. ODSH 1606/2009-Ma/PŘ ze dne 11.3.2010 jsem byl ustanoven znalcem ve věci shody projektu a provádění stavby pozemních komunikací v ulici Dolní a na Havlíčkově náměstí v v rámci akce „Revitalizace středu města.....“ s předpisy, danými platnými právními úpravami. Specificky objednatel žádá o zodpovězení těchto otázek:

- a) Splňuje materiál uvedený v projektu a použitý při realizaci úprav Havlíčkova náměstí a ulice Dolní v v rámci akce „Revitalizace středu města“ požadavky stavebního zákona a jeho prováděcí vyhlášky?
- b) Zajišťuje použitý materiál odpovídající podmínky pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých osob po veřejných komunikacích?
- c) Byl v době zpracování projektu a realizace stavby k dispozici materiál, použitelný v dlažbě a splňující uživatelské požadavky na hmatové prvky pro nevidomé a slabozraké a vyhovující potřebám případně (je-li vyžadována) památkové ochrany v ochranném pásmu městské památkové rezervace?
- d) Vykazuje současné provedení stavby i další chyby, ohrožující samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých po veřejných komunikacích?

Podklady

Konkrétní podklady

Objednatel poskytl postupně znalci tyto podklady:

1. Část projektu, obsahující tyto části (říjen 2008):
 - a. B. Souhrnná technická zpráva
 - b. F1. Architektonicko- stavební řešení, technická zpráva
 - c. F22a Situace Dolní ulice
 - d. F22a Situace Havlíčkovo náměstí, změna 12.01.2009
 - e. F22b2 Vzorový příčný řez Dolní ulice
 - f. F22b3 Vzorový příčný řez Havlíčkovo náměstí
 - g. F22d2 Atypické prvky – Dolní ulice
 - h. F22d2 Atypické prvky – Havlíčkovo náměstí
 - i. F231 Situace dopravního značení
 - j. F231a Situace dopravního značení, změna 12.01.2009
 - k. F232 Vytyčovací situace
 - l. I01 Celkové pohledy A,B
 - m. I01 Situace širších vztahů
 - n. I02 Situace řešeného území
 - o. I04 Situace zádlah
 - p. IÖ2 Situace koordinační
 - q. IO2 změna Situace koordinační, změna 12.01.2009
2. Žádost o stavební povolení ze dne 14.10.2008
3. Vyjádření k projektové dokumentaci pro stavební povolení čj.DOP/3172/2008/JTE z 31.10.2008 odboru dopravy MěÚ HB a Policie ČR OŘ DI
4. Stanovisko k projektové dokumentaci pro stavební povolení čj.53/2008TO z 1.11.2008 Národního institutu pro integraci osob s omezenou schopností pohybu a orientace ČR, o.s. (NIPÍ)
5. Vyjádření Národního památkového ústavu, Územního odborného pracoviště v Telči pod čj.NPÚ-372/5337/2008 ze dne 7.11.2008 k revitalizaci středu města.... na základě žádosti Odboru rozvoje města MěÚ ... čj. ORM 676/2008 předané dne 17.10.200
6. Zápis Města z kontrolního dne č.8 z 30. 09.2009
7. Zápis Města z kontrolního dne č.9 z 7. 10. 2009
8. Upozornění SONS čj.42/2009/Du z 26.11.2009 na porušená stavebního zákona, návrh na zastavení stavby, adresované starostce města
9. Dopis SONS čj. 043/2009/Du z 27.11.2009 hejtmanovi kraje Vysočina
10. Odpověď starostky města čj.OVVV/314/2009/PD-3 z 8.12.2009 SONSu na jeho upozornění ad 4)
11. Dopis SONS čj. 049/2009Du z 18.12.2009 na starostku Mě...., vyjadřující nesouhlas s její odpovědí ad 10)
12. Žádost Krajského úřadu kraje Vysočina čj.KUJI 91072/2009 ODSH 1606/2009 Ma/PŘ ze 14.12.2009 na Městský úřad o zaslání vyjádření k podání SONS a zaslání spisového materiálu
13. Informace Krajského úřadu kraje Vysočina čj.KUJI 91073/2009 ODSH 1606/2009 Ma/PŘ ze 14.12.2009 SONSu o postupu správního orgánu
14. Vyjádření Městského úřadu čj.ST/1475/2008/Paa z 15.12.2009 k žádosti ad 12)
15. Sdělení Města , odbor rozvoje města, čj.5567/2010 z 19.1.2010 (starostky města) SONSu,, že stavba bude pokračovat podle schválené dokumentace

16. Vyjádření NPÚ-ÚOP v Telči pod čj. NPÚ-372/218/2009 ze dne k revitalizaci města na základě žádosti Odboru rozvoje města MěÚ ... čj. ORM 676/2008 (stejně jako ad 5), tentokrát ale předané 15.1.2009
17. Závazné stanovisko MěÚ , odboru rozvoje města, čj.ORM 676/2008 ZS 3, ev,č, 4753/2009 z 20.1.2009
18. Veřejná vyhláška – Rozhodnutí – Stavební povolení čj.ST/1475/2008/Pa-3 6912/2009 z 29.1.2009
19. Výzva Krajského úřadu kraje Vysočina čj. KUJI 7768/2010 ODSH 1606/2009 Ma/PŘ z 2.2.2010 SONSu k doložení podkladů
20. Dopis SONS čj.09/2010/Du z 10.2.2010 k výzvě ad.19)
21. Žádost KÚ kraje Vysočina čj. KUJI 13027/2010 ODSH 1606/2009 Maz 22.2.2010 na Město k doložení atestu materiálu
22. Dopis Města, odbor rozvoje města, Ing. Jiřímu(Krajský úřad kraje Vysočina) čj. 14 817/2010/muhb z 23.2.2010 v odpovědi na žádost KÚKV z 22.2.2010 ad21
23. „Posouzení shody výrobku“, vydané Granit Lipnice, s.r.o. z 25.3.2009
24. Usnesení k zahájení přezkumného řízení vyhláškou z 26.2.2010
25. Odvolání Města čj.JID19623/2010/muhb ORM/104/2010/Ben z 11.3.2010 proti usnesení o zahájení přezkumného řízení
26. Výzva k vyjádření k podanému odvolání čj. KUJI 19424/2010 ODSH 1606/2009 Ma z 16.3.2010
27. Odpověď na výzvu KÚ KV o vyjádření k odvolání ad 25
28. Prohlídka staveniště a pořízení fotodokumentace byly uskutečněny znalcem 26.3.2010. Hotové povrchy chodníků byly v té době realizovány pouze v ulici Dolní, náměstí s ústím do ulice Horní byly ve stadiu bouracích a přípravných prací.

Obecné podklady:

- -Fotografická dokumentace provedené stavby SO 01
- SONS – Stanovisko k výrobkům COMCON, určeným k vytváření signálních a varovných pásů pro nevidomé a slabozraké osoby čj.42/231/98Du ze 14.9.1988 -
- Nabídkový ceník výrobků COMCON 1998/4 společnosti COMING s.r.o. Praha
- Prospekt společnosti COMING Plus. as. na výrobky COMCON (1999)
- Prospekt společnosti COMING Plus a.s. na výrobky COMCON pro občany se zrakovým postižením (2000)
- Technický list č. 67 pro výrobek COMCON CD,CDT,CDR, verze 1.9.01
- Technický list č. 66 pro výrobek COMCON VL, verze 1.9.01
- Prohlášení o shodě postupem podle § 8 NV 178/1997 Sb. na výrobek COMCON CD a VL z 23.8.2001 a 2.8.2002
- Prohlášení o shodě postupem podle § 7 NV 163/2002 Sb. v aktuálním znění NV č. 312/2005Sb. na výrobky COMCON CD z 8.2.2008
- Prohlášení o shodě postupem podle § 7 NV 163/2002 Sb. v aktuálním znění NV č. 312/2005Sb. na výrobky COMCON VL z 8.2.2008
- Metodické poznámky k vytváření podmínek pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých lidí, Česká unie nevidomých a slabozrakých, listopad 1995

- Metodické poznámky k vytváření podmínek pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých lidí, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, 1. díl, **třetí** vydání , září 2000
- -dtto, 2. díl – realizované úpravy a stavby, červen 2000
- -Navrhování staveb pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých osob, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě – Doporučený standart technický, soubor 5: č.11, 2002
- ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací, leden 2008
- Publikace Ing.arch. Daniely Filipiové „Projektujeme bez bariér“ , Praha, 2002
- Vyhláška o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje, listopad 1990

Relevantní zákonné předpisy:

(Projekt ze září 2008 – tučně uvedeny relevantní (platné) předpisy pro danou stavbu)

- ❖ Zákon č. 50/1976 – Stavební zákon ve znění pozdějších předpisů – zrušen k 1.1.2007
- ❖ **Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči**
- ❖ **Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky**
- ❖ **Zákon č. 71/2000 měnící zákon č. 22/1997 (doplňuje se § 8, odst.3d)**
- ❖ **Zákon č. 183/2006 Sb. – Stavební zákon s účinností 1.1.2007, ruší č. 50/1976 a vyhlášky č. 132/1998Sb. a č. 492/2002 Sb.**
- ❖ Vyhláška č. 174/1994 Sb. o obecných technických požadavcích pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace – zrušena k 15.12.2001
- ❖ **Vyhláška č. 104/1997 Sb, kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích , část pátá**
- ❖ Vyhláška č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona- zrušena k 1.1.2007
- ❖ Vyhláška č. 137/1998 Sb. o obecně technických požadavcích na výstavbu- zrušena k 12.8.2009
- ❖ **Vyhláška č. 369/2001 Sb. (MMR)– o obecných technických požadavcích pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace – ruší. č. 174/1994 Sb.- zrušena k 5.11.2009**
- ❖ Vyhláška č. 492/2002 Sb. – změna vyhlášky č. 132/1998 Sb-zrušena k 01.01.2007
- ❖ **Vyhláška č. 492/2006 Sb. – změna vyhlášky č. 369/2001 Sb.- zrušena k 5.11.2009**
- ❖ **Vyhláška č. 526/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení stavebního zákona ve věcech stavebního řádu**
- ❖ **Vyhláška č. 146/2008 Sb o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb**
- ❖ Vyhláška 398/2009 Sb. – o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb –ruší č. 369/2001 Sb. a č.492/2006 Sb.
- ❖ Vyhláška č. 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby s účinností od 12.8.2009, ruší č. 137/1998 Sb., č.491/2006 Sb., č 502/2006 Sb., č. 191/2002 Sb.
- ❖ Nařízení vlády č. 178/1997 Sb. – Technické požadavky na stavební výrobky- zrušeno k 6.3.2002

- ❖ Nařízení vlády č. 81/1999 Sb.- Technické požadavky na stavební výrobky – změna č.178/1997 Sb.- zrušeno k 6.3.2002
- ❖ **Nařízení vlády č.163/2002 Sb. – Technické požadavky na stavební výrobky** – ruší č.178/1997 Sb. a č. 81/1999 Sb.
- ❖ **Nařízení vlády č. 312/2005 Sb.. změna č. 163/2002 Sb**
- ❖ **Nařízení vlády č. 190/02 – Technické požadavky na stavební výrobky označované CE**

Formální úprava posudku:

Vzhledem k tomu, že se v různých obměnách v dokladech, které měl znalec k dispozici, uvádí často argumenty opřené o nepřesné skutečnosti a mnohdy nerespektující platné předpisy, rozhodl se znalec podat své vyjádření ke každému dokladu před tím, než provede závěrečné hodnocení a to i za cenu toho, že se obsah vyjádření bude opakovat. Nicméně to může přispět k objasnění relevantnosti jednotlivých podkladů. Přitom *kursivou* jsou uváděny citace použitých dokumentů, *malou kursivou* pak citace příslušných částí odpovídajících právních norem. Přitom znalec posuzuje výhradně technický stav věci a pomíjí celou řadu administrativních či formálních nepřesností, rozporů či nedostatků během procesu vzniku a realizace stavby.. Tyto nedostatky znalec zmiňuje pouze v nálezů a je na správních orgánech jejich případné řešení.

Znalec se nemohl obejít při komplexním posuzování případu i posuzování shody právních předpisů se skutečností. Přitom se snažil v tomto směru vysvětlit jen technický význam a smysl toho či onoho paragrafu a technický záměr tvůrce právní normy, hledat shodu či neshodu v tomto smyslu a vyhnout se právnímu výkladu. Pokud se přesto dopustil právního výkladu, je třeba to brát pouze jako nezávazný názor znalce na základě jeho znalostí, zkušeností a „selského rozumu“, nikoli jako znalecké posouzení práva, které mu nepřísluší. Nicméně, v technickém pohledu na věc, znalec za svým názorem plně stojí.

N á l e z

Projektovou přípravu na základě objednávky Města pod názvem „Revitalizace středu města – zpevněná plocha Havlíčkova náměstí, ulice Dolní“, rozdělenou do celkem 13 nezávislých staveb (SO 01 – SO 13), zhotovila Architektonická kancelář Burian - Křivinka, Brno, v září 2008. .Projektantem stavby byl Ing. Pavel Sojka (1001856).

Žádost o stavební povolení na stavbu SO 01 byla na základě tohoto projektu podána Městem, dne 14.10.2008 na Stavební úřad Městského úřadu (nikoli na Speciální stavební úřad, který je pro povolování dopravních staveb kompetentní). Žádost o stavební povolení na stavbu SO 02 (na Speciální stavební úřad), stejně jako na stavby SO 3 – SO 13 (na Stavební

úřad ...) nebyly znalci (pokud existují) předloženy. Přitom nejméně stavby SO 02, SO 10 a SO 11 s předmětem vyžádaného posudku úzce souvisí.

Zápisy o stavebním řízení, z něhož zřejmě vzešel požadavek na doplnění či změnu projektu, neměl znalec k dispozici. Znalci není známo, došlo-li k přerušení řízení pro nedostatky projektu či nedoložení nezbytných dokumentů, ani jaké požadavky Speciální stavební úřad stavebníkovi uložil. Z ostatních podkladů je nejspíš pravděpodobné, že doplněk projektu obsahoval změny, vyžádané stanoviskem NIPI z 1.11.2008 či snad společným stanoviskem Odboru dopravy MěÚ a Dopravního inspektorátu Policie Změna projektové dokumentace je datována 12.1.2009. Zdůvodnění změny a její rozsah v dodatkové technické zprávě (byla-li vůbec vypracována) znalec neobdržel.

Teprve 15.10.2008 požádal stavebník Městský úřad, odbor rozvoje města , o stanovisko k předmětné stavbě z hlediska ochrany zájmů památkové péče.

Výstavba povrchů místních komunikací a některých inženýrských sítí Havlíčkova nám., ulice Dolní a ústí přilehlých ulic v , nazvaná „*Revitalizace středu města, Havlíčkovo náměstí, ulice Dolní*“, zahrnující komunikace a chodníky(SO 01 a SO 02), odvodnění komunikací a chodníků a některé další renovační, rekonstrukční (SO 03 – SO 08) a doplňkové činnosti (SO 09 – SO 13), byla zahájena podle projektu firmy Architektonická kancelář Burian – Křivinka, Brno, na základě vydaného stavebního povolení MěÚz 29.1.2009 na stavby SO 01 a SO 02 a snad i stavebních povolení na ostatní části stavby, sdružením, složeným z firmy Praha, , firmy a Havlíčkův Brod a firmy Lipnice. Po provedení části stavby SO 02 v ulici Dolní (chodníky) upozornil SONS (Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR) na porušení stavebního zákona, jeho prováděcích vyhlášek a nařízení vlády. Toto upozornění se týkalo zejména (ale ne jenom) použití necertifikovaných stavebních prvků pro signální a varovné pásy, které nemají dostatečně výrazné hmatové vlastnosti, aby mohly umožnit nevidomým osobám bezpečný a samostatný pohyb po komunikaci. Toto porušení zákona představitelé Města a Městského úřadu.... neuznaly a trvají na tom, že provedené úpravy jsou správné a neporušují žádný předpis. Došlo k rozepři mezi Městem na jedné straně a zástupci nevidomých občanů v organizaci SONS na straně druhé o řádném splnění zákonných předpisů a plnohodnotné využitelnosti stavby nevidomými a slabozrakými osobami k samostatnému a bezpečnému pohybu. Na základě vyjádření obou sporných stran zahájil Krajský úřad kraje Vysočina přezkumné řízení.

Časový sled jednotlivých událostí této kauzy:

- .září 2008 Projekt
- 14. 10. 2008 Žádost o stavební povolení stavby SO 01 (Havlíčkovo náměstí – komunikace)
- 15. 10. 2008 Žádost o stanovisko z hlediska zájmů památkové péče (znalec nemá k dispozici)
- 01. 11. 2008 Stanovisko NIPI k projektové dokumentaci
- 12. 01. 2009 Změna projektové dokumentace
- 20. 01. 2009 Stanovisko odboru rozvoje města ke stavbě SO 01 a SO 02

29. 01. 2009 Stavební povolení ST1475/2008 na stavby SO 01 a SO 02
26. 11. 2009 Upozornění SONSu starostce Mě ... na porušení stavebního zákona na stavbě SO 02, návrh na zastavení stavby SO 01, SO 02
27. 11. 2009 Dopis SONSu hejtmanovi kraje Vysočina informující o upozornění zaslaném na Město ... v záležitosti „Revitalizace...“ v ... a problematice plnění zákonných předpisů při stavbách
08. 12. 2009 Dopis starostky MěstaSONSu, odmítající jakékoli porušení zákona
18. 12. 2008 Dopis SONSu starostce Města, vysvětlující nesouhlas s jejím stanoviskem z 8.12.2009
14. 12. 2009 Žádost Krajského úřadu kraje Vysočina na MěÚ o zaslání podkladů
14. 12. 2009 Informace KÚ Vysočina SONSu o postupu správního orgánu
15. 12. 2009 Vyjádření MěÚ k podání SONSu
19. 01. 2010 Dopis starostky Města SONSu se sdělením, že stavba bude pokračovat podle původního projektu
02. 02. 2010 Výzva KÚ Vysočina SONSu k předložení podkladů
10. 02. 2010 Odpověď SONSu na výzvu KÚ Vysočina na předložení podkladů
23. 02. 2010 Dopis Města Ing. Jirímu na KÚ Vysočina s vyjádřením k požadavkům KÚ Vysočina ze dne 22.2.2010
26. 02. 2010; Zahájení přezkumného řízení Krajským úřadem kraje Vysočina na základě získaných podkladů od SONS a Města
11. 03. 2010 Odvolání Města proti usnesení o zahájení přezkumného řízení z 26.02.2010
16. 03. 2010 Výzva KÚ KV k vyjádření k podanému odvolání
- 22.03.2010 Odpověď SONSu na výzvu k vyjádření k podanému odvolání

Dále jsou uvedeny hlavní části jednotlivých písemností a podání.

--.10. 2008

1. Projekt

Z projektu měl znalec k dispozici tyto části stavby SO 1 a SO 2 :

- a. B. souhrnná technická zpráva
- b. Architektonicko-stavební řešení, technická zpráva
- c. F22a – situace Dolní ulice
- d. F22a – situace Havlíčkovo náměstí (změna 12.1.2010)
- e. F22b2 – Vzorový příčný řez, Dolní ulice
- f. F22b3 . Vzorový příčný řez, Havlíčkovo náměstí
- g. F22D2 – Atypické prvky, Dolní ulice
- h. F22D2 – Atypické prvky, Havlíčkovo náměstí
- i. 101 – Celkové pohledy A,B
- j. 101 – Situace širších vztahů
- k. 102 - Situace řešeného území
- l. 102 - Situace řešeného území - změna z 12.01.2009¹

¹ Zdá se, že změna projektu zahrnuje pouze některé z připomínek NIPI a Policie ČR. Rozhodně nebyly změněny např. výkresy F22D2

- m. 104 – Situace zádlažeb
- n. F.2.3.2 – Vytyčovací situace
- o. F.2.3.1 – Situace dopravního značení- Havlíčkovo náměstí
- p. F.2.3.1.a - Situace dopravního značení – ulice Dolní, změna z 12. 01. 2009

Projekt části SO 10 a SO 11 (mobiliář) neměl znalec k dispozici..

Všechny části projektu jsou opatřeny dvěma ověřovacími doložkami stejného stavebního úřadu Městského úřadu, jednou podle stavebního povolení ST/1468/2008 z 28.1.2008, po druhé podle stavebního povolení ST/1475/2008 z 29.1.2008, a to včetně těch částí projektu, které jsou zastoupeny ve dvou verzích, vzájemně se lišících (např. výkres F.2.2.a - obě verze jsou datovány stejně, tj. říjen 2008, druhá verze má v rozpisce vedle označení výkresu poznámku „Změna 12.01.2009“). K čemu se vztahuje stavební povolení ST 1468/2008 není znalci známo.

V souhrnné technické zprávě, v kapitole B1 „Urbanistické a architektonické stavební řešení“ je problém bezbariérového užívání **řešen v čl. B2g** (správně má být B1g) (*Bezbariérové užívání stavby „Stavba je navržena důsledně podle pravidel bezbariérového řešení staveb. Nejedná se pouze o osoby s omezenou schopností pohybu, ale i osoby se sníženou schopností orientace, případně zcela nevidomé. Autobusové zastávky mají zvýšenou nástupní hranu 200 mm. Hrana je dále opatřena kontrastním pásem z černého kamene. Všechny přechody mají maximální změnu výškové úrovně 20 mm. Na ploše náměstí jsou navrženy umělé vodící linie, které pomohou přejít náměstí a dostat se na zastávky MHD. Veškeré šikmé plochy jsou navrženy do maximálního sklonu 8,33%. Z 61 parkovacích míst jsou 4 navrženy jako bezbariérové“*), **a dále v článku B8** (*Řešení přístupu osob s omezenou schopností pohybu a orientace „Stavba je navržena v souladu s vyhláškou č.369/2001 Sb. ve znění vyhlášky č, 492/2006 Sb, Podrobnosti viz v části B.2g a B.11 SO 01.Zpevněné plochy Havlíčkova náměstí“*) **a v článku B11** (*Inženýrské stavby - SO 01 Zpevněné plochy Havlíčkova náměstí, SO 02 Zpevněné plochy Dolní ulice – v podkapitole Navržené řešení revitalizace středu města: „...Z důvodu technického provedení bezbariérového vedení slabozrakých osob v ploše náměstí /zejména převedení k autobusovým zastávkám/ , došlo oproti předešlému návrhu ke změně míst pro přecházení přes vozovku na přechody pro chodce. Na přechodech pro chodce má chodec v komunikaci přednost před projíždějícím vozidlem /při splnění všech zákonných podmínek/ . Signální pásy pro vedení slabozrakých osob, napojující přirozené a umělé linie, lze provést pouze u přechodů pro chodce“* a v podkapitole *Řešení ploch: „Dle požadavku na památkovou zónu města jsou veškeré zpevněné plochy v náměstí řešeny kamennými dlažbami a kamennými obrubami..... Přechody pro chodce mají na vstupu ze strany chodníku velké žulové desky 800/800/100 mm, které mají od vozovky 20 mm podsázku. Přechod má šířku 3,2 m /4x deska/. V místech nástupu obrubníku na výšku 100 mm jsou na konci řady desek přechodu osazeny přechodové desky 800/800 mm /proměnné výšky/. V pohledu od vozovky mají vyřezaný plynulý náběh podsázky z 20 mm na 100 mm a v zadní straně náběh hrany z 80mm na 100 mm. Přechodové desky na jednom přechodu /nástup hrany v jednom směru/ musí být provedeny v levé a pravé úpravě. Ploché pemrlované desky 800/800/100 mm mají vyfrézované drážky v ploše šířky 0,4m x dl. 0,8 m. Drážky jsou 10 mm hluboké a 20 mm široké. Signální pásy š. 0,8m a vodící linie šířky 0,4m budou vyfrézovány do položené dlažby*

žul. z kostky 10 – 12 cm nebo desek 500/450-1200/50 resp. 80 mm. V nástupní ploše autobusové zastávky bude proveden výstražný černý pruh za obrubou na délku nástupní hrany z pásů černé žuly nebo syenitu 250/1000/80 mm. Dále budou použity v odsazené ploše za vyznačenou vodící linií /v žulové kostce 10-12 cm/ žulové desky 600/1200/80 mm na délku nástupní hrany. V přechodech pro chodce budou pásy šířky 0,5 m vyznačeny dlaždicemi 500/400/100 mm ze světlé žuly na šířku přechodu 3,2 m /8 kusů v pásu/. Povrch nášlapu bude hrubý /pemrlovaný/“)

Mobiliář pevný a volný je popsán v čl. SO 10 a SO 11. Stavební povolení na tyto stavby, ani projekt na ně, neměl znalec k dispozici.

14.10.2008

2. Žádost o stavební povolení

Žádost o stavební povolení na objekt SO 01 je podána dne 14. 10. 2008 na předepsaném formuláři, z něhož vyplývá, že

- stavba se týká zpevněné plochy Havlíčkova náměstí – podle projektu objekt SO 01
- pozemky dotčené stavbou jsou dva, **2259/1 a 2259/23** kat území
- pozemky jsou ve vlastnictví stavebníka
- stavba **se nenavrhuje na více pozemcích**
- stavba **nemá sousední pozemky**
- stavba je v souladu s obecnými požadavky na výstavbu, jak je doloženo v projektu
- stavba je v souladu se závaznými stanovisky dotčených orgánů, jak je uvedeno v projektu
- termín zahájení stavby červen 2009, dokončení květen 2011
- orientační náklad 27 mil Kč.

K žádosti byly údajně přiloženy tyto přílohy.

- doklad prokazující právo k pozemku
- projektová dokumentace stavby
- plán kontrolních prohlídek stavby

Zda bylo stavební řízení přerušeno pro neúplnost podkladů či jiné nedostatky a do kdy, není znalci známo. Rovněž není znalci známo, kdy - po případném přerušování stavebního řízení - bylo toto řízení znovu zahájeno a jakým způsobem.

Zda bylo předložena jiná žádost o stavební povolení na objekt SO 02 není znalci známo.

Zda byla předložena žádost o stavební povolení na stavbu objektu SO 10 a SO 11 není znalci známo.

31.10.2008

3. Vyjádření odboru dopravy MěÚ ... a Policie OŘ DI

K předložené projektové dokumentaci byly vzneseny ve vyjádření z 31. 10. 2008 tyto připomínky:

1. *Požadujeme zrušení přechodu pro chodce před č.p. 91 včetně vodící linie a doporučujeme zde vytvořit místo pro přecházení*

2. *Požadujeme zrušení přechodu pro chodce u kašny, včetně vodících linií, navádějících k tomuto přechodu*
3. *U před č.p. 54 přesunuté dopravní značky IP 12 „Vyhrazené parkoviště“ s dodatkovými tabulkami E12 s textem PARKOVÁNÍ POUZE S PARKOVACÍ KARTOU MŠÚ a E1 s počtem 5x MěÚ opravit dodatkovou tabulkou E1 na 4 x MŠÚ*
4. *V ulici B. Němcové požadujeme zajistit dostatečné osvětlení pro chodce*

01.11.2008

4. **Stanovisko NIPI k projektové dokumentaci pro stavební povolení**

Ke splnění shody projektu s vyhláškou č. 369/2001 Sb. v platném znění byly v tomto stanovisku z 1.11.2008 vzneseny tyto připomínky:

1. *„Varovný pás – šířka obruby 250 mm, varovný pás proveden v šířce 400 mm ihned za kamennou obrubou-nikoli s dalším odsazením – úprava přechodových desek*
2. *Není možná záměna signálního pásu za vodící linii – signální pás vedoucí od přechodu v šířce 800 mm až k přirozené vodící linii (fasáda objektu)*
3. *Při napojení signálního pásu nedochází k přerušení umělé vodící linie*
4. *Vzdálenost označnicku od signálního pásu je 0,8 m*
5. *Varovný pás na přechodové desce je nutné provést až do výše 80 mm nad vozovku - (pakliže je to možné) – úprava přechodových desek*
6. *Bude provedena redukce přechodů pro chodce o 2 ks – viz dopravní úřad*
7. *Přesah varovného pásu přes signální vždy 800 mm*
8. *Z parkovacího místa Inva musí být bezbariérový výstup na komunikaci pro pěší (chodník), max. výškový rozdíl 20 mm“..*

se závěrem, že „předložená projektová dokumentace **má předpoklady vyhovět bezbariérovému přístupu se současným dodržením uvedených připomínek 1 až 8. Stavební detaily a vybavení bezbariérovými prvky v dokumentaci pro stavební povolení budou odpovídat vyhlášce č. 369/2001 Sb“..**

20.01.2009

5. **Stanovisko odboru rozvoje města MěÚ z hlediska ochrany zájmů památkové péče**

Město dne 15.10.2008 (tedy den po podání žádosti o stavební povolení) se obrátilo ve smyslu § 14 zák. 20/1987 Sb. na Odbor rozvoje MěÚ s žádostí o posouzení stavby. .

*(§14 (2) Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§17), je povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si **předem vyžádat** závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, 17).*

*§14 (3) V závazném stanovisku podle odstavců 1 a 2 se vyjádří, zda práce tam uvedené jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné a stanoví se **základní podmínky**, za kterých lze tyto práce připravovat a provést. Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.)*

Uvedený odbor vydal dne 20.1.2009 rozhodnutí o závazném stanovisku k zamýšlené stavbě podle projektu z října 2008 a jeho změny z 12.1.2009 **na celkem 16+ 2 pozemcích** tak že „z hlediska zájmů státní památkové péče je **stavba přípustná** při dodržení těchto podmínek (kromě jiného):

2) V průběhu kontrolních dnů budou v dostatečném časovém předstihu před výrobou a následným osazením **konzultovány** s orgány památkové péče **detailní návrhy nového mobiliáře** (lavičky, odpadkové koše, stojany pro kola, informační tabule, plakátovací sloupy, osvětlovací tělesa, prameníky, venkovní scéna, venkovní přístřešky autobusových zastávek atd).

3) Stejně tak budou v dostatečném časovém předstihu **konzultovány** s orgány památkové péče **vzorky dlažeb**.

Své stanovisko opíral odbor rozvoje MěÚ též o **dvě** odborná vyjádření Národního památkového ústavu v Telči, vydaná na základě jeho jediné žádosti s jednacím číslem ORM 676/2008, a to z 16.10.2008 a 14.1.2009. Obě stanoviska se **výrazně liší**:

- podle prvního stanoviska „*Předložený projekt nebyl konzultován a proto obsahuje řadu návrhů, které nejsou v souladu se zásadami uplatňovanými pro chráněná území*“ se závěrem *“Zamýšlený záměr lze realizovat při splnění výše uvedených změn“*, které jsou podrobně specifikovány **v deseti bodech**.

- podle druhého stanoviska „*Předložený projekt po úpravách, které byly v prosinci 2008 předjednány se zástupci NPÚ ÚOP v Telči, vyhovuje zásadám uplatňovaným pro chráněná území a přispějí ke zkvalitnění života obyvatel města a prezentaci ústředního veřejného prostoru Havlíčkova Brodu*“ se závěrem *„Zamýšlený záměr lze realizovat v plném rozsahu“* s jednou nepodstatnou podmínkou, že *„stávající dlažby ze stavby budou zachovány pro použití na jiném místě“*.

Zároveň tento úřad konstatoval, že pozemky, dotčené revitalizací středu města, *“se nacházejí v městské památkové zóně města“*.

29.01.2009

6. Stavební povolení a užívání stavby

Speciální stavební úřad vydal dne 29.1.2009 rozhodnutí Veřejnou vyhláškou o stavebním povolení na stavbu „**REVITALIZACE STŘEDU MĚSTA**“, tentokrát na celkem **20 pozemcích**. Stavba obsahuje tyto stavební objekty:

SO 01 Komunikace a zpevněné plochy Havlíčkovo náměstí

SO 02 Komunikace a zpevněné plochy Dolní ulice.

Rozhodnutí nabylo právní moci 3.3.2009

V povolení se (kromě jiného) uvádí:

Bod 1. *“Stavba bude provedena podle projektové dokumentace..., případné změny nesmí být provedeny bez předchozího povolení stavebního úřadu“*

Bod 5. *„Budou dodrženy požadavky vyhlášky čj. 137/1998 Sb. v platném znění o obecných technických požadavcích na výstavbu a vyhlášky č. 369/2001 Sb. o obecných technických požadavcích, zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností orientace“*.

V odůvodnění rozhodnutí stavební úřad konstatuje, že *„Projektová dokumentace je úplná, přehledná a byla zpracována oprávněnou osobou,..... a v dokumentaci jsou v odpovídající míře řešeny obecné požadavky na výstavbu.“*

26.11.2009

7. Upozornění Města SONSem na porušení stavebního zákona s návrhem na zastavení stavby a reakce správních orgánů města k tomuto upozornění

- SONS svým podáním starostce Města ... z 26.11.2009 upozornil, že při provádění stavby v Dolní ulici došlo k porušení stavebního zákona, jeho prováděcích vyhlášek a nařízení vlády tím, že na signální a varovné pásy byl použit nepovolený, tedy necertifikovaný materiál (míněno nepovolené stavební prvky) s nedostatečným hmatovým kontrastem. Tím je znemožněno používání rekonstruovaných ploch k samostatnému a bezpečnému pohybu slabozrakých a nevidomých osob.

- V odpovědi z 8.12.2009 na toto podání starostka Města ...konstatovala, že „*při stavbě nedošlo k porušení zákona a že stavba je bezpečná pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace.*“ Tento svůj názor opírala o **údajná** vyjádření

a./ společnosti NIPI o.s které znělo: „*Pro signální a varovné pásy jsou dle požadavku platné vyhlášky v době povolení 369/2001, požadovány hodnoty smykového tření 0,6+tg alfa. Jiný požadavek z pohledu vyhlášky není. Pakliže se řešily obdobně stavby v historických centrech měst, vyhláška se uplatňovala s ohledem na zájmy státní památkové péče a nebyly vyžadovány certifikáty varovných a signálních pásů. Současné provedení stavby podstatným způsobem neohrožuje budoucí užívání rekonstruovaných pěších ploch komunikací v uvedené lokalitě.*“

b./ Národního památkového úřadu v Telči, které znělo: „*Nesouhlasíme s použitím betonových dlaždic při stavbě Revitalizace středu města Jedná se o městskou památkovou zónu, kde je schváleno použití pouze přírodních materiálů, v tomto případě se jedná o kamennou dlažbu*

c./ projektanta tohoto znění: „*Signální pásy jsou navrženy v souladu s platnou legislativou a návrh byl konzultován a upraven podle požadavků zástupce NIPI o.s.*“

.O žádném z těchto tří údajných vyjádřeních nemá znalec k dispozici ani autorizovaný zápis, ani písemné stanovisko a tak jsou opřeny pouze o údajné citace v dopisu starostky...

- S uvedeným názorem starostky Města ... vyslovil SONS ve svém podání z 18.12.2008 rozhodný nesouhlas a uvedl proto své důvody

- Obdobné stanovisko jako starostka Města ...vyjádřil ve svém podání z 15.12.2008 na Krajský úřad také vedoucí stavebního úřadu MěÚ

- Dne 19.2.2010 starostka obce oznámila SONSu, že „*Město trvá na tom, že při stavbě Revitalizace středu města, jehož součástí je rekonstrukce Dolní ulice, nedošlo k porušení zákona a stavba je bezpečná pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Stavba bude provedena dle platné a schválené projektové dokumentace.*“

27.11.2009

8. Upozornění Kraje Vysočina SONSem na porušení stavebního zákona při stavbě Revitalizace středu města a reakce správních orgánů kraje

- SONS svým podáním z 27. 11. 2009 na hejtmana kraje Vysočina upozornil, že při stavbě „Revitaliace středu města ...“ dochází k porušení stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. V příloze k tomuto upozornění zaslal SONS i kopii podání ve stejné věci z 26.11.2009 na starostku města

- Krajský úřad v Jihlavě na základě tohoto podání SONSu si nejprve vyžádal od MěÚ ...spisovou a projektovou dokumentaci a vyjádření k podání, dále pak zaslal SONSu výzvu k doložení podkladů (zejména s ohledem na rozpor mezi vyjádřeními NIPI a SONS).

- SONS podal svým dopisem z 10.2.2010 vysvětlení, kterým jsou povinni, podle jeho názoru, se řídit všechny organizace a orgány, podílející se na jakékoli stavbě pozemní komunikace. Jde především o vyhlášku č. 369/2001 Sb., § 3, odst.(3) a (4), dále zákon č. 22/1997 Sb., nařízení vlády č. 163/2002 Sb. a technický návod pro certifikaci výrobků, určených k vytváření signálních a varovných pásů v exteriéru TN TZÚS z 12.03.04 (http://www.tzus.cz/sites/default/files/12_03_06.pdf).

- Město, odbor rozvoje města, podal dne 23.2.2010 na žádost kraje Vysočina (čj. KUJI 13027/2010, ODSH 1606/2009 MA z 22.2.2010) vyjádření v němž uvádí:

1. Atesty materiálů použitých při stavbě se předkládají až při kolaudačním řízení a nejsou v současné době v podkladech Města
2. V dokumentaci nelze předepsat konkrétní typ výrobku a konkrétního dodavatele a proto před výběrem zhotovitele a zahájením stavby nemůže mít Město ... příslušné atesty k dispozici
3. Zhotovitelem stavby je sdružení složené z firem Granit ...(jako dodavatel žulových desek)
4. Jsou použity atypické prvky chodníků podle návrhu projektanta, odsouhlasené NIPI
5. Zhotovitel předal Posouzení shody (podle nařízení vlády č.163/2002 Sb. ve znění č. 312 /2005 Sb.) na kusový výrobek pro vodící linie vnímatelné slepeckou holí
6. *Tímto prohlášením považujeme požadavek podle § 156 stavebního zákona č. 18/2006 Sb. za splněný, stavba je v souladu s platnou legislativou a splňuje všechny předepsané parametry a normy pro bezpečné užívání.*

28.02.2010

9. Přezkumné řízení na stavbu Revitalizace středu města

Na základě shromážděných podkladů k podnětu SONS (zejména podání SONS z 10.2.2010 a podání Městaz 23.2.2010) se Krajský úřad kraje Vysočina rozhodl 26.2.2010 zahájit přezkumné řízení na stavbu Revitalizace středu města

Město (starostka města) podalo proti přezkumnému řízení odvolání a navrhlo toto řízení zastavit ze třech důvodů:

1. Usnesení o zahájení přezkumného řízení je „nepřezkoumatelné, a to je z věcných důvodů, tak i z hlediska, zda bylo přezkumné řízení zahájeno v zákonem stanovené lhůtě.“
2. *Otázka, zda na stavbu budou použity výrobky, u nichž byly ověřeny požadované vlastnosti se ve stavebním řízení nezkoumá. Z podkladů stavebního řízení nelze dovodit, že by na stavbu měly být použity necertifikované výrobky.*

3. Výrobky pro vodící linie, signální a varovné pásy jsou získány kusovou výrobou podle § 1, odst. 1f nařízení vlády č. 163/2002 Sb.; pro ně posouzení shody provede výrobce na základě posouzení souladu s určenými normami. To podle názoru Města ... výrobce učinil.

Dne 16.3.2010 vydal Krajský úřad kraje Vysočina výzvu k vyjádření k podanému odvolání s předepsanou lhůtou 5 dnů po doručení. Na výzvu reagoval pouze (pokud je znalci známo) SONS svým podáním ze dne 22.3.2010, v němž zopakoval své argumenty.

P o s u d e k

...říjen 2008

1. Projekt

Projektant uvedl v Technické zprávě řadu proklamačních prohlášení o „důsledném bezbariérovém řešení stavby“ v člancích B2g, B8 a B11, z čehož je zřejmé, že mu byla známa povinnost řešení stavby také s ohledem na její bezpečné užívání osobami hendikepovanými pohybově nebo zrakově. Na druhé straně nelze nevidět, že projektant nebyl seznámen s platnými předpisy v této oblasti úplně a spolehlivě. Z těchto důvodů, přes jeho zřejmou snahu, projekt obsahuje v tomto směru řadu závažných chyb, bránících bezpečnému a samostatnému užívání komunikace osobami s omezenou možností pohybu nebo orientace.²

V souladu s vyhláškou 146/2008 Sb., příloha 8, část C, kap. 1 Objekty pozemních komunikací, 1.1 Technická zpráva (1.1.k „ musí obsahovat řešení přístupu a užívání veřejně přístupných komunikací osobami s omezenou schopností pohybu a orientace“ a 1.2 Výkresy (1.2.7 „Výkresy musí obsahovat údaje o bezbariérovém užívání stavby, včetně detailů hmatového a akustického vedení“) a dále podle přílohy 8, část B, čl. 6, že projekt musí již pro stavební povolení obsahovat popis bezbariérového užívání, to je:

a/ zásady řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

b/ zásady řešení pro osoby se zrakovým postižením

c/ zásady řešení pro osoby se sluchovým postižením

d/ použití stavebních výrobků pro bezbariérová řešení.

se projektant snažil navrhnout jakési své řešení prvků, umožňujících bezpečný pohyb osobám nevidomým a slabozrakým. Popis tohoto řešení v čl. B11 Technické zprávy je neúplný a ne plně srozumitelný. Srozumitelnost tomuto návrhu dává teprve výkresová dokumentace (výkres F22D2), pokud jde o tvarové řešení, a skutečné provedení v ulici Dolní, pokud jde o koncepci. Protože ale prvky, zabezpečující bezpečný a samostatný pohyb osob nevidomých a slabozrakých patří do skupiny stanovených výrobků (Příloha 2 vyhl. 312/2002 Sb., část 12, poř. číslo 3 „dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené“), je u nich nezbytné posouzení shody stanoveným způsobem. (Zákon 22/1997Sb. v platném znění, § 13, odst. 1: §13 (1) Stanovené výrobky mohou výrobci nebo dovozci uvést na trh nebo, stanoví-li tak nařízení vlády, mohou být tyto výrobky uvedeny do provozu, jen splňují-li technické požadavky stanovené podle §12 odst. 1 písm. b) a po posouzení shody postupem posuzování shody stanoveným podle §12 odst. 3, a jsou-li splněny podmínky uvedené v odstavci 2.). V daném případě je předepsán postup posuzování shody podle § 7 vyhlášky 163/2002 Sb.- „Ověření shody“ autorizovanou osobou

(§7 (1) Výrobce nebo dovozce pro ověření shody výrobků

² V tomto směru se není čemu divit, když projektant je zavalen desítkami nebo stovkami předpisů z různých oborů, které musí splnit a promítnout do své práce, do projektu. S obdobnými problémy se znalec setkává i u jiných staveb a je zřejmé, že nelze časté chyby připisat jen na úkor nekvalifikace projektanta. Částečně může ležet příčina tohoto stavu v neúplných, často zbytečně komplikovaných a někdy i protichůdných předpisech a ustanoveních, psaných často šroubovanou, těžko srozumitelnou češtinou, a také v nadměrném počtu relevantních předpisů různé úrovně i jejich častá novelizace..

- a) **zajistí u autorizované osoby provedení počáteční zkoušky typu výrobku na vzorku,**
 b) **zajistí technickou dokumentaci podle §4,**
 c) **zajišťuje takový systém řízení výroby nebo kontroly výrobků při dovozu, aby všechny výrobky, které uvádí na trh, splňovaly požadavky stanovené určenými normami, technickými předpisy nebo stavebním technickým osvědčením a odpovídaly technické dokumentaci podle §4 odst. 3; dovozce v odpovídající míře zabezpečuje kontrolu dovážených výrobků.**
 §7 (2) **Autorizovaná osoba provede počáteční zkoušky typu výrobku na vzorku a posoudí, zda typ výrobku odpovídá určeným normám, technickým předpisům nebo stavebnímu technickému osvědčení. O výsledcích zkoušek a jejich posouzení vystaví protokol s uvedením doby platnosti.)**

Při provádění počáteční zkoušky (Nařízení vlády 163/2002 v platném znění, § 1, odst.1, písmeno g) „počáteční zkouškou typu úplný soubor zkoušek nebo jiných technických zjištění prováděných při posouzení shody vzorků výrobků reprezentativních pro typ výrobku podle českých technických norem, dalších technických norem nebo technických dokumentů mezinárodních, popřípadě zahraničních organizací nebo jiných technických dokumentů obsahujících podrobnější technické požadavky, určených k tomuto nařízení podle §4a odst. 1 zákona (dále jen "určené normy") nebo stavebního technického osvědčení.“) by měla autorizovaná osoba použít postupu, obsaženého v Technických návodech TAZUS „pro činnosti autorizovaných inženýrů při posuzování shody stavebních výrobků k zajištění jednotnosti posuzování“ a samozřejmě vycházet z ustanovení vyhlášky 369/2001 Sb ve znění vyhlášky 492/2005 Sb. o obecných technických požadavcích, zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace, část první a druhá, určující rozsah, platnost, vymezení základních pojmů a předepsaná řešení.

Projektantem navržené dlažební prvky, které by měly podle jeho názoru splnit požadavky na bezpečný a samostatný pohyb nevidomých osob po budované stavbě, **nelze použít** ze dvou důvodů:

- **technicky zřejmě nevytváří dostatečně výrazný hmatový kontrast** pro bílou hůl a nášlap od okolí; to může zajistit jen úprava s **výstupky** pravidelného nebo nepravidelného tvaru (pro toto tvrzení je především rozhodující stanovisko SONSu, nikoliv různých správních (a vidoucích) úředníků)
- **a formálně nebyly schváleny** pro toto použití, jak stanoví zákon.

Diskuze v tomto směru jsou bezpředmětné a zbytečné a jsou-li přesto vedeny (ať ze strany projektanta nebo ze strany různých funkcionářů Města ... a MěÚ ..., účastných ve schvalovacím procesu (a vždy vidoucích)), jen svědčí o necitlivosti k občanům postiženým zrakovou vadou a současně o nedostatku respektu k právnímu pořádku.

Hlavní relevantní části českých zákonů a dalších zákonných norem jsou dále uvedeny.

Stanovené výrobky:

Zákon č. 22/1997 Sb.o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů,

§1 (1) *Tento zákon upravuje a) způsob stanovování technických požadavků na výrobky, které by mohly ve zvýšené míře ohrozit zdraví nebo bezpečnost osob, majetek nebo životní prostředí, popřípadě jiný veřejný zájem, (dále jen "oprávněný zájem"),*

§2 *Pro účely tohoto zákona se rozumí h) technickými požadavky na výrobek 1. technická specifikace obsažená v právním předpisu, technickém dokumentu nebo technické normě, která stanoví požadované charakteristiky výrobku, jakými jsou úroveň jakosti, užité vlastnosti, bezpečnost a rozměry,.....*

§12 (1) *Vláda nařízeními stanoví a) výrobky, které představují zvýšenou míru ohrožení oprávněného zájmu a u kterých proto musí být posouzena shoda (dále jen "stanovené výrobky");*

.....
 b) *technické požadavky na stanovené výrobky, které musí tyto výrobky splňovat, aby mohly být uvedeny na trh, popřípadě do provozu,*

§12 (3) *Vláda upraví nařízením pro jednotlivé skupiny stanovených výrobků, v závislosti na jejich technické složitosti a míře možného nebezpečí spojeného s jejich užíváním, podmínky pro uvádění výrobků na trh, popřípadě do provozu, nebo pro jejich opakované použití, zahrnující postupy a úkony, které musí být splněny při posuzování shody (dále jen "postupy posuzování shody"), a to konkrétní nebo kombinací jednotlivých postupů posuzování shody.....*

§13 (1) *Stanovené výrobky mohou výrobci nebo dovozci uvést na trh nebo, stanoví-li tak nařízení vlády, mohou být tyto výrobky uvedeny do provozu, jen splňují-li technické požadavky stanovené podle §12 odst. 1 písm. b) [posouzení shody vzorku výrobku autorizovanou osobou] a po posouzení shody postupem posuzování shody stanoveným podle §12 odst. 3.....*

§18 (1) *Dozor nad tím, zda stanovené výrobky jsou uváděny a dodávány na trh nebo do provozu v souladu s požadavky stanovenými tímto zákonem..... provádí Česká obchodní inspekce.....*

§19a (3) *Výrobce, dovozce, zplnomocněný zástupce nebo distributor se dopustí správního deliktu tím, že uvede na trh nebo do provozu anebo distribuuje stanovené výrobky b) s označením nebo dokumentem, které jsou v rozporu s § 13,*

§19a (4) *Za správní delikt se uloží pokuta do..... c) 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. b) nebo c) nebo odstavce 2 tohoto zákona..*

Technické požadavky na výrobky a prohlášení o shodě:

Nařízení vlády 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky,

§1 (1) Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

a) stavebním výrobkem každý výrobek určený výrobcem nebo dovozcem pro **trvalé zabudování do staveb**, pokud jeho vlastnosti mohou ovlivnit alespoň jeden ze základních požadavků na stavby uvedených v příloze č. 1 k tomuto nařízení, (dále jen "výrobek".....

b) určeným použitím výrobku použití určené výrobcem nebo dovozcem, které se **vztahuje k úloze**, kterou má výrobek při plnění základních požadavků na stavby uvedených v příloze č. 1 k tomuto nařízení,

g) počáteční zkouškou typu úplný soubor zkoušek nebo jiných technických zjištění prováděných při posouzení shody vzorků výrobků reprezentativních pro typ výrobku podle stavebního technického osvědčení.

§1 (2) **Stanovenými výrobky** podle §12 odst. 1 písm. a) **zákona jsou stavební výrobky uvedené v příloze č. 2** k tomuto nařízenívčetně výrobků určených jako část těchto výrobků.

§2 (1) Výrobce nebo dovozce provádí nebo zajišťuje u stanovených výrobků posuzování shody jejich vlastností se základními požadavky (dále jen "posuzování shody") z hlediska jejich vhodnosti k určenému použití, a to **postupem posuzování shody stanoveným u jednotlivých výrobků v příloze č. 2** k tomuto nařízení. Na základě posuzování shody vydává výrobce nebo dovozce prohlášení o shodě podle §13.

§2 (2) V případě, že výrobce nebo dovozce hodlá uvést na trh výrobek, přičemž požadavky na tento výrobek nejsou plně obsaženy v určených normách nebo pokud takové normy nebo technické předpisy nekonkretizují z hlediska určeného použití výrobku ve stavbě základní požadavky, které se na dané výrobky vztahují,zajistí výrobce nebo dovozce technická zjištění vlastností výrobku autorizovanou osobou podle §3. Na základě těchto technických zjištění vydává autorizovaná osoba výrobcí.....**stavební technické osvědčení**, kterým vymezuje technické vlastnosti výrobků ve vztahu k základním požadavkům na stavby podle toho, jakou úlohu mají výrobky ve stavbě plnit.

§7 (1) Výrobce nebo dovozce pro ověření shody výrobků

a) zajistí u autorizované osoby **provedení počáteční zkoušky** typu výrobku na vzorku,

b) zajistí technickou dokumentaci podle §4,

c) zajišťuje takový systém řízení výroby nebo kontroly výrobků při dovozu, aby všechny výrobky, které uvádí na trh, splňovaly požadavky stanovené ... stavebním technickým osvědčením a odpovídaly technické dokumentaci podle §4 odst. 3;

§7 (2) Autorizovaná osoba provede počáteční zkoušky typu výrobku na vzorku a posoudí, zda typ výrobku odpovídá určeným normám, technickým předpisům nebo stavebnímu technickému osvědčení. O výsledcích zkoušek a jejich posouzení vystaví protokol s uvedením doby platnosti.

§13 (1) Prohlášení o shodě, které je dokumentem ve smyslu § 13 odst. 2 zákona, vypracovává výrobce nebo dovozce v českém jazyce a obsahuje tyto náležitosti:

d) údaj o použitém způsobu posouzení shody; identifikační údaje dokladů o zkouškách a posouzení shody,

e) odkaz na určené normy, technické předpisy nebo stavební technické osvědčení, které byly použity při posouzení shody,

f) údaje o autorizované osobě, pokud vydala stavební technické osvědčení nebo se podílela na posuzování shody, údaje o této osobě (název, popřípadě obchodní firmu, sídlo, identifikační číslo autorizované osoby) a evidenční číslo a datum vydání jejího nálezu (stavebního technického osvědčení, zkušební protokol, zprávy, popřípadě certifikátu) o předmětném výrobku nebo o posouzení systému řízení výroby,

Příloha 1 – Základní požadavky: Výrobky musí být vhodné pro stavby, aby tyto byly (jako celek i jednotlivé části) při respektování hospodárnosti **vhodné k jejich určenému využití staveb** a zároveň plnily níže uvedené základní požadavky na stavby.

Příloha 2 - Seznam výrobků s vyznačením postupů posouzení shody: 12. Stavební výrobky pro hygienická zařízení a ostatní speciální výrobky - Pořadové číslo: 3, Název skupiny výrobků: Výrobky pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace:

- **dlážeční kostky a dlážeční desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené. Postup posuzování shody: §7.**

Projektant, přestože se nemohl opřít o žádný konkrétní návod nebo řešení opatření k pohybu zrakově hendikepovaných osob **na náměstí** s absencí přirozených vodících linií, vytvořil systém umělých vodících linií způsobem, majícím logiku. Nevidomý se normálně pohybuje především podél přirozených vodících linií; chce-li se dostat na druhou stranu náměstí, pohybuje se podle domů kolem náměstí a cestu si nemůže krátit napříč náměstím jako vidoucí. Jediný důvod, proč bude vstupovat do volné plochy náměstí bude záměr dostat se do prostředků hromadné dopravy. Proto lze tento systém přijmout jako pro daný případ vhodný (ne-li jediné možný) s několika výhradami: vodící linie musí být vytvořeny z prvků certifikovaných pro tento účel a musí být nejméně v šířce 25 cm po obou stranách lemovány prvky s hladkým povrchem, musí být barevně kontrastně odlišeny od okolních prvků, na signální pásy mohou navazovat (v protikladu k názoru NIPI) a to jak čelně tak stranově, signální pásy musí mít délku nejméně 150 cm, v křížení vodících linií je třeba osadit hladký prvek s rozměry stejnými jako šířka vodících linií. Naproti tomu na chodnicích musí signální pás procházet celou šířkou chodníku až k přirozené vodící linii (domu), nelze situaci řešit jakýmsi vloženým úsekem umělé vodící linie (jako např. na rohu náměstí u ulice Dolní) Navržené řešení dalších úprav stavby, s ohledem na zajištění bezbariérového užívání stavby osobami se zrakovým postižením, obsahuje některá další pochybení proti ustanovením vyhlášky 369/2001 Sb. a ČSN 736110 a je třeba ve smyslu těchto předpisů projekt upravit. Například signální pás má být přednostně v ose přechodu, základní délka varovného pásu je 4 m.

V projektu, tak jak ukládá vyhl. 148/2008 Sb., příloha 8, část B/6/d, bylo sice uvedeno a podrobně popsáno „použití stavebních výrobků pro bezbariérové řešení“ podle návrhu projektanta, ale jak výše uvedeno prvků hmatově nevyhovujících a bez průkazu shody.

14.10.2008

2. Žádost o stavební povolení

Znalec neměl k dispozici žádosti na Speciální stavební úřad ...o stavební povolení na stavby SO 01, SO 02, ani na Stavební úřad ... o stavební povolení na stavby SO 10, SO 11. Jediná žádost, kterou měl k dispozici, byla žádost na Stavební úřad ... na stavbu SO 01 (Havlíčkovo náměstí) ze 14.10.2008 na předepsaném tiskopise, vyplněnou ale neúplně. Tak např. v bodě IV. se uvádí, že stavba se nachází na dvou pozemcích 2259/1 a 2259/23 a na žádných jiných, což zřejmě není pravda, žádost je adresována jinému úřadu, nejsou doloženy zákonem požadované přílohy. Znalec nemá ani žádné doklady o průběhu stavebního řízení, není mu známo, zda řízení bylo přerušeno až do uvedení žádosti do pořádku, byla-li podána žádost na stavbu SO 02 atd., takže v této věci nemůže zaujmout stanovisko. Nicméně jde o otázky více méně jen správního charakteru a o jejich posouzení nebyl znalec konkrétně tázán.

31.10.2008

3. Vyjádření odboru dopravy MěÚ ...a Policie OŘ DI ...

Toto vyjádření je velmi skoupé a nijak si nevšímá vhodnosti a správnosti vedení signálních pásů a umělých vodících linií ani z hlediska koncepčního (logistického), ani z hlediska bezpečnosti zdravotně znevýhodněných občanů. Přechod pro chodce u kašny nebyl podle požadavku tohoto návrhu zrušen, protože by se tím vlastně pro zmíněné občany znemožnil přístup z jedné části náměstí k autobusovým zastávkám. Toto rozhodnutí projektanta považuje znalec za správné. Nedostatky řešení signálních pásů a vodících linií jsou pojednány v části 1 – projekt.

01.11.2008

4. Stanovisko NIPI k projektové dokumentaci pro stavební povolení

Stanovisko je stručné, nicméně vytýká některé konkrétní závady, z nichž jako hlavní zdůrazňuje závadu pod č. 2 (nelze signální pás přerušit a pokračovat vodící linií). Toto stanovisko poněkud šalamounky konstatuje, že projekt „*má předpoklady vyhovět*“ vyhláše 269/2001 Sb. za předpokladu, že se zohlední připomínky 1 – 8 a dále, že „*stavební detaily a vybavení bezbariérovými prvky budou v dokumentaci pro stavební povolení odpovídat vyhláše 369/2001 Sb.*“ NIPI patrně chtěl říci, že projekt vyhoví, budou-li stavební detaily a vybavení bezbariérovými prvky odpovídat vyhláše 369/2001 Sb. To je samozřejmé, ale od stanoviska NIPI by se mělo spíš očekávat, že kontrolu, zda projekt odpovídá zákonným ustanovením provede a na chyby konkrétně upozorní, včetně posouzení navržených prvků pro signální a varovné pásy. Nicméně lze konstatovat, že do projektové dokumentace připomínky a podmínky NIPI nebyly zahrnuty (a ani být nemohly s ohledem na data podání žádosti a stanoviska NIPI). Zdá se, že většinou nebyly zahrnuty ani do tzv. změny projektu z 12.1.2009. Striktní vyžadování plnění boru 2 považuje znalec za zbytečné.

20.01.2009

5. Stanovisko odboru rozvoje města MěÚ ...z hlediska ochrany zájmů památkové péče

Vlastník nemovitosti (Město ...) podal na MěÚ ...žádost o stanovisko k zamýšlené stavbě nikoli předem, jak ukládá zákon 20/1987“Sb., (§14 (2) Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§17), je povinen k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, 17)..

ale až po podání žádosti o stavební povolení, tedy 15.10.2008.

Na žádost MěÚ ... , Odboru rozvoje města na Národní památkový ústav v Telči o odborné vyjádření k projektu, doručenou ústavu 17.10.2008 a obdobnou žádost ke změně projektu, doručenou 15.1.2009, byla vydána dvě stanoviska, nejdříve 7.11.2008 a potom 19.1.2009. Znalec nemá k dispozici ani jednu citovanou žádost na NPÚ a nemůže proto posoudit jak či pokud vůbec se obsah těchto žádostí **se stejným jednacím číslem** měnil a hlavně jaké byly její přílohy. Z podkladů, které má znalec k dispozici se zdá, že rozdíl byl jen v tom, že po druhé byly předloženy navíc tři změněné výkresy stavby SO 01 a SO 02, konkrétně č.102. F.2.3.1 a F.2.2.a . Zda byly předloženy ještě jiné dokumenty, které se týkaly staveb SO 06 – 07 a SO 10 – 13 a které měly být údajně předjednány s NPÚ v Telči v prosinci 2008, není znalci známo.

Dvě odborná stanoviska ke stejnému projektu vydaná NPÚ v Telči, se významně liší, když jednou „ lze záměr realizovat po splnění specifikovaných změn“ a po druhé „lze záměr realizovat v plném rozsahu“. Není jasné, zda druhé stanovisko neguje první, či nechává jej v platnosti anebo snad druhé stanovisko se týká pouze změn projektu. Nicméně Odbor rozvoje města MěÚ **správně akceptoval** všech deset konkrétních připomínek z prvního stanoviska NPÚ v Telči a shrnul je do pěti bodů, jimiž podmiňuje svůj souhlas se stavbou revitalizace středu města.

To co by zasloužilo pro pořádek vyjasnit, je seznam pozemků, jichž se revitalizace týká: žádost o stavební povolení stavby SO 01 uvádí dva pozemky, toto závazné stanovisko MěÚ ... 18 pozemků a stavební povolení se vztahuje ke 20ti pozemkům.

29.01.2009

6. Stavební povolení a užívání stavby

Stavební povolení ke stavbě Revitalizace středu města ..., objekt SO 01 a SO 02, s odvoláním na § 15, odst 1c zákona 183/2006 Sb. a § 40, odst.4a zákona 13/1967 Sb. vydal na žádost Městaobecný stavební úřad MěÚ ..., prohlašující se za speciální stavební úřad. (Zákon 183/2006 Sb.,§15 (1) Působnost stavebního úřadu, s výjimkou pravomoci ve věcech územního rozhodování, vykonávají u c) staveb dálnic, silnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací, orgány vykonávající státní správu na uvedených úsecích podle zvláštních právních předpisů (dále jen "speciální stavební úřady"),

§15 (2) Speciální stavební úřady postupují podle tohoto zákona, pokud zvláštní právní předpisy pro stavby podle odstavce 1 nestanoví jinak. Povolení pro stavby mohou vydat jen se souhlasem obecního stavebního úřadu příslušného k vydání územního rozhodnutí, který ověřuje dodržení jeho podmínek; **souhlas není správním rozhodnutím**. Jestliže se nevydává územní rozhodnutí ani územní souhlas, postačí vyjádření obecního stavebního úřadu o souladu navrhované stavby se záměry územního plánování.)

§15 (3) V pochybnostech, zda se v konkrétním případě jedná o stavbu podle odstavce 1, nebo o stavbu v působnosti obecního stavebního úřadu, platí stanovisko příslušného speciálního stavebního úřadu.

„Zvláštní předpis“ v tomto případě představuje § 16, odst. 1 zákona 13/1997 Sb. (§16 (1) Pro stavbu dálnice, silnice, místní komunikace a veřejně přístupné účelové **komunikace je speciálním stavebním úřadem příslušný silniční správní úřad**. Speciální stavební úřad přizve ke stavebnímu řízení Ministerstvo vnitra, jde-li o stavbu dálnice nebo rychlostní silnice, v ostatních případech příslušný orgán Policie České republiky).

Podle toho měl funkci speciálního stavebního úřadu zastat silniční správní úřad MěÚ ... a obecný stavební úřad měl k tomu vydat pouze souhlas z hlediska územního rozhodnutí. Zda mezi jednotlivými obory na MěÚ ... existují speciální dohody o výkonu předepsaných funkcí není znalci známo. Tato záležitost nesouvisí přímo s předmětem znaleckého posudku a vznesenými otázkami KÚ kraje Vysočina.

Podle § 115, odst.1 stavební úřad má, mimo jiné, stanovit podmínky pro provedení stavby, včetně požadavků ne bezbariérové užívání stavby (§115 (1) *Ve stavebním povolení stavební úřad stanoví podmínky pro provedení stavby, a pokud je to třeba, i pro její užívání, a rozhodne o námitkách účastníků řízení. Podmínkami zabezpečí ochranu veřejných zájmů a stanoví zejména návaznost na jiné podmiňující stavby a zařízení, dodržení obecných požadavků na výstavbu, včetně požadavků na bezbariérové užívání stavby, popřípadě technických norem. Podle potřeby stanoví, které fáze výstavby mu stavebník oznámí za účelem provedení kontrolních prohlídek stavby; může též stanovit, že stavbu lze užívat jen na základě kolaudačního souhlasu.*)

Stavební povolení na stavby SO 01 a SO 02 akce Revitalizace středu města stanovilo správně kromě jiného tyto podmínky:

- budou dodržovány požadavky vyhlášek 137/1998 Sb.(pro komunikace neplatí) a 369/2001 Sb v platném znění
- budou dodrženy podmínky, stanovené v závazném stanovisku Odboru rozvoje města MěÚ, a to podmínky ad 1 a ad 3.tohoto stanoviska.

Namísto vyhlášky 137/1998, která není určena pro stavby komunikací, chybí odvolávka na vyhlášku 104/1997 Sb. 146/2008 Sb.

Další podmínky Odboru rozvoje města MěÚ, kterými připouští provedení stavby, (zejména bod 2) nejsou ve stavebním povolení obsaženy (patrně při přepisu stavebního povolení vypadly), což je jisté pochybení, které by stavebníkovi v krajním případě umožnilo provádět stavbu třeba i v rozporu s požadavky, chránícími zájmy památkové péče. Vzhledem ke zřejmé personální provázanosti různých odborů MěÚ ... a Města ... však patrně toto nebezpečí nehrozí. Opět jde o záležitost, která není přímo předmětem znaleckého posudku a jde jen o upozornění správním orgánům města.

V odůvodnění se konstatuje, že projektová dokumentace je úplná, přehledná a v dokumentaci jsou v odpovídající míře řešeny obecné požadavky na výstavbu a proto stavební úřad neshledal důvody, bránící povolení stavby. O tomto tvrzení lze oprávněně pochybovat, když např. v projektu jsou chybně řešena opatření, umožňující bezpečný a samostatný pohyb osob nevidomých a slabozrakých, je obsažen návrh na použití stavebních prvků pro signální a varovné pásy (uložený mu vyhláškou. 146/2008 Sb.) bez průkazu shody atd. a není ani splněna řada ustanovení o technických podmínkách pro zadávání staveb podle zákona 137/2006 Sb.

Stavba SO 02 (Dolní ulice) byla částečně dokončena (chodníky včetně obrub) někdy na podzim roku 2009. Formulace „někdy na podzim“ je záměrná, neboť znalci nejsou známy žádné kroky, které by byly učiněny stavebníkem ve smyslu platného zákona 183/2006 Sb. (§ 119 *Dokončenou stavbu, popřípadě část stavby schopnou samostatného užívání, pokud vyžadovala stavební povolení, lze užívat na základě oznámení stavebnímu úřadu (§ 120) nebo kolaudačního souhlasu. Stavebník zajistí, aby byly před započatím užívání stavby provedeny a vyhodnoceny zkoušky předepsané zvláštními právními předpisy[41].* před předáním veřejnosti k užívání. Protože jde v daném případě o stavbu dopravní a občanské infrastruktury, může být užívána pouze na základě kolaudačního rozhodnutí

(§ 122, odst. 1 zákona 183/2006 Sb. *Stavba, jejíž vlastnosti nemohou budoucí uživatelé ovlivnit, napříkladstavba dopravní a občanské infrastruktury, ...může být užívána pouze na základě kolaudačního souhlasu. Souhlas vydává na žádost stavebníka příslušný stavební úřad. Stavebník v žádosti uvede identifikační údaje o stavbě a předpokládaný termín jejího dokončení. Pro vydání kolaudačního souhlasu stavebník opatří závazná stanoviska dotčených orgánů k užívání stavby vyžadovaná zvláštními právními předpisy[4].*)

Protože ale stavba není dokončena, nelze o kolaudaci ani požádat a přichází v úvahu pouze předčasné užívání stavby podle § 123, odst. 1 zákona 183/2006 Sb (*Stavební úřad může na žádost stavebníka vydat časově omezené povolení k předčasnému užívání stavby před jejím úplným dokončením, pokud to nemá podstatný vliv na užitelnost stavby, neohrozí to bezpečnost a zdraví osob nebo zvířat anebo životní prostředí. U stavby prováděné dodavatelsky stavebník k žádosti připojí dohodu se zhotovitelem stavby, obsahující jeho souhlas, popřípadě sjednané podmínky předčasného užívání stavby; u ostatních staveb navrhne stavebník podmínky předčasného užívání stavby v žádosti. Účastníkem řízení je stavebník, zhotovitel stavby a vlastník stavby).*

Zda bylo o předčasné užívání stavby požádáno, a případně bylo-li povolení k předčasnému užívání stavby vydáno, není znalci známo. Z dokumentace, kterou má znalec k dispozici (zejména různá stanoviska Města ...nebo MěÚ ...) lze ale usoudit, že povolení k předčasnému užívání stavby nebylo vydáno. Pokud by k projednávání žádosti o předčasné užívání části stavby došlo, nemohl by stavební úřad postupovat jinak, než podle odst. 2 § 123 stavebního zákona žádost zamítnout pro ohrožení bezpečnosti a zdraví zrakově

znevýhodněných osob, když by zjistil, že byly pro signální a varovné pásy použity necertifikované stavební prvky.

Ať tak či onak, zřejmé je, že stavební úřad nevyužil plně svých pravomocí při vykonávání stavebního dozoru na prováděné stavbě v souvislosti se zajišťováním veřejných zájmů, když ve smyslu § 132 nenařídil, aby byly odstraněny " *stavebně bezpečnostnízávady na stavbě včetně překážek bezbariérového užívání stavby*". (Zákon 183/2006 Sb., §132 (1) Stavební úřady vykonávají soustavný dozor nad zajišťováním ochrany veřejných zájmů, ochrany práv a oprávněných zájmů právnických a fyzických osob a nad plněním jejich povinností vyplývajících z tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení.

§132 (2) Stavební úřad je oprávněn ve veřejném zájmu

a) provádět kontrolní prohlídky stavby,

d) nařizovat nezbytné úpravy na stavbě, stavebním pozemku nebo na zastavěném stavebním pozemku,

§132 (3) Veřejným zájmem se rozumí požadavek, aby

c) stavba neohrožovala život a zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost, životní prostředí, zájmy státní památkové péče, archeologické nálezy a sousední stavby, popřípadě nezpůsobovala jiné škody či ztráty,

e) byly odstraněny stavebně bezpečnostní, požární, hygienické, zdravotní nebo provozní závady na stavbě anebo na stavebním pozemku, včetně překážek bezbariérového užívání stavby).

Vedle toho stavební úřad provádí kontrolní prohlídku rozestavěné stavby podle plánu kontrolních prohlídek stavby (§ 133 stavebního zákona), při nichž zejména sleduje, kromě jiného, použití stanovených stavebních výrobků (§ 133 (2) Při kontrolní prohlídce stavební úřad zjišťuje zejména.... b) zda je stavba prováděna technicky správně a v náležité kvalitě, popřípadě použití stanovených stavebních výrobků, materiálů a konstrukcí).

§ 134 (2) Zjistí-li stavební úřad při kontrolní prohlídce stavby závadu nebo vyžaduje-li to přesnost a úplnost zjištění podle §133 odst. 2, vyzve podle povahy věci stavebníka...aby ve stanovené lhůtě zjednal nápravu. Stavební úřad může tyto osoby rovněž vyzvat, aby předložily potřebné doklady, například certifikáty o vhodnosti použitých stavebních výrobků.

§ 134 (3) Nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, vydá stavební úřad rozhodnutí, kterým zjednaní nápravy nařídí; při provádění stavby může rozhodnout o přerušení prací a stanovit podmínky pro jejich pokračování. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, rozhodne bez předchozí výzvy. Rozhodnutí stavebního úřadu je prvním úkonem v řízení, odvolání proti němu nemá odkladný účinek).

Rovněž vyhláška 526/2006 Sb., kterou se provádí stavební zákon se kontrolní prohlídce stavby podrobně věnuje a zdůrazňuje kromě jiného zabezpečení bezbariérového užívání stavby (§18 (2) U rozestavěné stavby se kontroluje provádění prací z hledisek stanovených stavebním zákonem a dále zejména....i) splnění požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání stavby).

Z uvedeného je zřejmé, že zákon dává stavebnímu úřadu celou škálu možností, jak dbát nad dodržováním předpisů stavebníkem při výstavbě, a to od fáze projektu, resp. stavebního povolení, až ke kontrolním prohlídkám během stavby a případnému řízení o předčasném užívání stavby nebo její části.. Pokud by byla alespoň některá z těchto kontrolních funkcí stavebního úřadu plněna, nemohly být zabudovány v ulici Dolní k označení signálních a varovných pásů na přechodech prvky nesplňující požadované charakteristiky a postrádající proto průkaz shody.³ Jde sice opět o záležitost správní, nicméně použitím možností, kterými stavební úřad disponuje, a s využitím stavebních předpisů, kterými se řídí, nemohl jednat zůstat v pozici odpůrce zákonného řešení a jednat mohl ušetřit značné finanční prostředky (jak přímo na stavbě, tak v následných zcela zbytečných správních řízeních).

26.11.2009

7. Upozornění Města SONSem na porušení stavebního zákona s návrhem na zastavení stavby a reakce správních orgánů města k tomuto upozornění

³ Podle § 137 stavebního zákona může stavební úřad nařídít vlastníku stavby nezbytné úpravy, jimiž se zajišťuje bezbariérový přístup a užívání stavby. Je více méně právní otázkou, na čí náklady by nařízené úpravy byly provedeny, když stavební úřad schválil bez připomínek projekt včetně návrhu výrobků pro signální a varovné pásy (např. výkres F22D2), které nevyhovují předepsaným požadavkům a nemají - jako stanovené výrobky - příslušný průkaz shody.

Po uvedení části stavby (ulice Dolní) do užívání (znalci není známo, zda na základě schválení příslušné žádosti stavebním úřadem či bez toho) upozornila Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (SONS) jak starostku městy, CSc., tak hejtmana kraje Vysočina MUDr. Jiřího Běhounka na použití nevhodných a necertifikovaných stavebních prvků pro signální a varovné pásy na přechodech pro chodce v rekonstruované části této ulice. Argumentace o porušení zákonných norem při provedení stavby, uvedená v tomto upozornění, je plně oprávněná a provedená úprava znemožňuje používání rekonstruovaných ploch k bezpečnému a samostatnému pohybu zrakově postižených osob.

Starostka města ...upozornění SONSu suveréně odmítla, přestože není nadána ani pravomocemi měnit platné zákonné normy, a přirozeně ani dostatečnými vědomostmi a znalostmi v dané věci (jak ostatně vyplývá i z jejího vlastního konstatování). Není asi zrovna příliš šťastné ani odpovědné z titulu **vidoucího** funkcionáře státní správy negovat vyjádření těch, kteří situaci mohou nejlépe posoudit, tedy nevidomých, i když se starostka rozhodovala, jak uvádí, na základě několika vyjádření. Tato vyjádření znalec v originále nemá k dispozici a tak se může vyjádřit jen k jejich citaci v odpovědi starostky. Údajné vyjádření NIPI je naprosto absurdní a lze jen těžko věřit, že bylo v uvedeném znění touto organizací vydáno. Samozřejmě není pravdou, že ve vyhlášce 369/2001 Sb. nejsou uvedeny jiné požadavky na signální a varovné pásy, než požadavek na hodnotu smykového tření. Je zde uvedena řada požadavků, z nichž znalec uvádí to podstatné pro daný případ: „*signální (varovný) pás musí mít výrazně odlišnou strukturu a charakter povrchu, odlišující se od okolí; musí být vnímatelný slepeckou holí a náslapem při dodržení barevného kontrastu vůči okolí*“. Ještě absurdnější je konstatování, že s ohledem na zájmy státní památkové péče nejsou vyžadovány certifikáty varovných a signálních pásů. Nejen že toto tvrzení je jak již řečeno absurdní, ale přímo odporuje zákonu (*Zákon 193/2006 Sb. §169 (2) Výjimku z obecných požadavků na výstavbu, jakož i řešení územního plánu nebo regulačního plánu odchylně od nich lze v jednotlivých odůvodněných případech povolit pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje, a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby. Řešením podle povolené výjimky musí být dosaženo účelu sledovaného obecnými požadavky na výstavbu.* §169 (4) *O výjimce z technických požadavků na stavby a technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání stavby rozhoduje stavební úřad příslušný rozhodnout ve věci.* §169 (6) *Rozhodnutí o povolení výjimky nebo odchylného řešení podle odstavců 2 až 5 lze vydat jen v dohodě nebo se souhlasem dotčeného orgánu, který hájí zájmy chráněné podle zvláštních právních předpisů, kterých se odchylné řešení týká*). Vyhláška 369/2001 Sb. v § 3 uvádí, že lze v památkových zónách ustoupit jen od požadavku na barevný kontrast. Ani o tomto ústupku však není v daném případě třeba uvažovat, neboť schválený projekt používá barevný kontrast dlažby i jinde, např. k odlišení okraje autobusových zastávek, bez námitek odboru rozvoje MěÚ Stanovisko NIPI, že současné provedení stavby neohrožuje budoucí užívání pěších ploch zajisté platí pro osoby zdravé i pro osoby s omezenou schopností pohybu, nikoli však pro osoby s omezenou schopností orientace. Další vyjádření, o které se starostka opírá, je vyjádření NPÚ v Telči, podle něhož tento ústav nesouhlasí s použitím betonových dlaždic a vyžaduje kamennou dlažbu z důvodu zachování původního charakteru městské památkové zóny. Pokud se památkářům nelíbí betonové dlaždice, je třeba najít jiné prvky, které jejich kritéria splní a současně budou vyhovovat požadavkům vyhlášky 369/2001 Sb.⁴ Takové výrobky na trhu jsou již od roku 1998. Konečně třetí vyjádření, o které se starostka opírá, je vyjádření projektanta, který chybné stavební prvky navrhl a na jejichž nevhodnost podání SONSu upozorňuje. Zde musí nepochybně platit nadřazenost názoru nevidomých nad názorem projektanta.

⁴ Je udivující, že NPÚ v Telči se spokojilo s návrhem na použití řezaných velkorozměrových desek (případně s vyfrézovanými drážkami), když chce zachovat původní ráz památkové zóny. Nepochybně v době výstavby této zóny, ke které se chce rekonstrukce přiblížit, neexistovaly současně používání moderní technologie výroby takových velkých desek. Tak paradoxně zůstává sice zachován materiál, ale s úpravou, jednoznačně odlišnou od reálné historické podoby. V tomto světle je též (alespoň pro znalce) nepochopitelná snaha památkářů zabránit použití jiných materiálů pro některé speciální stavební prvky, v minulé době nepředepsané a tedy neexistující.

S vyjádřením rozhodného nesouhlasu odpověděl SONS na dopis starostky. Snažil se v tomto vyjádření srozumitelně popsat důvody svého nesouhlasu; a nejsou v něm uvedena žádná chybná nebo nepravdivá tvrzení, jsou opakováním toho, co již bylo jinými slovy vpředu uvedeno. To co stojí za zdůraznění je nezbytnost **objektivnosti posouzení hmatového kontrastu**. To zajišťuje splnění požadavku zákona na certifikaci příslušného výrobku autorizovanou osobou podle metodiky vypracované TAZUSEM v Plzni. Subjektivní názor jakékoli jiné osoby (zastávající jakkoli vysokou funkci) na to, zda vyhovuje nějaký výrobek předpisům či nikoliv, je irelevantní a nemá v rozhodovacím procesu žádnou cenu.

V podstatě stejně, jako starostka se k věci vyjádřil i vedoucí stavebního úřadu Zdeněk ... (za speciální stavební úřad). I on se opírá o jakési údajné absurdní vyjádření pana Michala ... (snad NIPI) a též o jeho předchozí stanovisko pro stavební řízení k projektu, jehož splnění, jak se mylně domnívá, bylo projektem a dalšími opatřeními ve stavebním řízení zajištěno. Faktem je, že zajištěno nebylo, a to nejen ve věci, která se týká stavebních prvků pro signální a varovné pásy. Znalec soudí v protikladu k mínění Zdeňka ..., že dané záležitosti jak stavebník, tak speciální stavební úřad **nevěnovali** dostatečnou pozornost a pokud jí věnovali nějakou pozornost, tak jen ve smyslu obhajoby nesprávného projektového řešení a obejití zákonných norem..

V reakci na podrobně zdůvodňující dopis SONSu oznámila mu starostka města ... Ing Jana ..., CSc. stručně a bez dalšího zdůvodnění, že nedošlo k porušení zákona, že stavba je bezpečná pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace a že stavba bude pokračovat dle platné a schválené dokumentace..⁵

Zopakujme tedy pro úředníky, kterým se nezdá stanovisko zastávané SONSem, znovu několik základních právních norem a několik nezpochybnitelných faktů:

Technická (užitková) nevhodnost použitých stavebních výrobků pro signální a varovné pásy byla jednoznačně prokázána. Základním důkazem je stanovisko SONS, které bylo vyjádřeno písemně v jeho stížnostech a vysvětlujících dopisech na Město ... i Kraj Vysočina. Prakticky pouze tento orgán (SONS) v ČR může objektivně posoudit, zda provedená úprava odpovídá zamýšlenému účelu či nikoli. (§51, odst. 1 správního řádu). Navíc, v tomto posudku již mnohokrát citovaná řada zákonných norem stanoví zcela jednoznačně charakter prvků, které mohou být pro signální a varovné pásy použity a **nepovoluje** žádné výjimky. K tomu nejsou třeba další „důkazy“. Samozřejmě navržené, stavebním úřadem schválené a nakonec v ulici Dolní použité prvky nemají příslušný průkaz shody a ani ho nikdy nemohou mít, protože předepsaným požadavkům objektivně nevyhovují. To je vedle technické nevhodnosti druhý, formální důvod, proč tyto prvky nemohou být na jakékoli stavbě veřejné komunikace použity.

„Technické požadavky na stavební výrobky“, vydávané nařízením vlády (163/2002 Sb.), jsou často citovány, málokdy ale ve správné interpretaci. Tímto nařízením vlády se předně definuje stavební výrobek („stavebním výrobkem je každý výrobek určený výrobcem nebo dovozcem pro trvalé zabudování do staveb, pokud se na něj vztahuje alespoň 1 z technických požadavků uvedených v příloze č. 1“), dále se definuje zamýšlené použití výrobku („zamýšleným použitím výrobku je **použití, vztahující se na úlohu, kterou má výrobek při plnění technických požadavků uvedených v příloze č. 1**“), a konečně se určují stanovené výrobky (“

⁵ Těžko si lze představit arogantnější přístup, vyplývající zřejmě s představy, že komu dal Bůh úřad, tomu seslal i rozum. Více pokory a podřízení se danému právnímu prostředí by zajisté právě od takového funkcionáře nebylo na škodu

Stanovenými výrobky podle §12 odst. 1 písm. a) zákona jsou stavební výrobky uvedené v příloze č. 2 k tomuto nařízení“). Výrobce pak provádí nebo zajišťuje průkaz shody („Výrobce nebo dovozce provádí nebo zajišťuje u výrobků posouzení shody jejich vlastností se základními požadavky (dále jen "posouzení shody") postupem posouzení shody vyznačeným u jednotlivých výrobků v příloze č. 2).

Podle dřívějšího nařízení vlády 178/1997 Sb.(platného do 1.9.2006) byly dlažební prvky (a pozor ! i s úpravou povrchu pro nevidomé, tzv. **plastickým povrchem**) hodnoceny v kategorii skupiny 9, poř. č. 18 („Výrobky pro zpevněné povrchy dopravních komunikací: ... **dlažební prvky s hladkým nebo plastickým povrchem**,... zahrnující dlažební kostky, dlažební desky, obrubníky, kvádry,sklobetonové chodníkové světlíky, povrchově upravené plechové kryty, břidličné desky, dlaždice, mozaiky, pálené dlaždice, teracové dlaždice, plechová mřížovina, mřížky, rošty, silniční dílce, krajníky, staničníky, vegetační dílce“) a posouzení shody se provádělo podle § 8 nařízení tj. „Pro **posouzení shody výrobce nebo dovozce provede nebo nechá provést zkoušky typu (vzorku) výrobku a posoudí, zda typ výrobku odpovídá technické specifikaci; o výsledcích zkoušek a jejich posouzení se pořizuje doklad**“.

Podle nařízení 163/2002 Sb. byly, s ohledem na důležitost, dlažební prvky pro nevidomé zařazeny do zvláštní kategorie – do skupiny 12, poř.č. 3 („výrobky pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace: **dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené**“) a posuzují se podle § 7 nařízení, tj. „Výrobce nebo dovozce pro **ověření shody výrobků zajistí u autorizované osoby provedení počáteční zkoušky typu výrobku na vzorku**.“ Je tedy posuzování shody podle novějšího nařízení vlády přísnější, hmatovou a nášlapnou schopnost musí posoudit autorizovaná osoba.

Stojí za to znovu připomenout, že projekt není chybný pouze ve věci prvků pro signální a varovné pásy, ale také pro některé další neshody s ustanoveními ve vyhlášce 369/2001 Sb. nebo v normě ČSN 73 6110. Tyto další neshody nebude ale obtížné včas a bez dalších nákladů odstranit

Stanoviska v tomto posudku uvedená se neopírají pouze o racionální výklad právních a technických norem, ale i o stanoviska nadřízených úřadů v této věci, např. stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj z 6.12.2006: „Výrobky použité pro stavbu **musí splňovat požadavky § 47 zákona č.50/1976 Stavební zákon. Dlažební kostky a dlažební desky se speciální úpravou pro zrakově postižené musí mít jako vybrané stavební výrobky prohlášení o shodě. Jiné výrobky nelze pro signální a varovné pásy použít**“ nebo stanovisko Ministerstva kultury z roku 2006 : 1. Z hlediska vyhlášky č. 369/2001 Sb. je zřejmé, že jedinou výslovně zakotvenou výjimkou, která se vztahuje k předmětné problematice **na území památkových rezervací a památkových zón, je upuštění od barevného kontrastu signálních a varovných pásů (§3, odst. 3 a 4 zmíněné vyhlášky).**

2. Současně nařízení vlády č. 163/2002 Sb. v příloze č. 2, bod 12 č. 3 stanoví, že mezi výrobky, které podléhají postupu **podle § 7 tohoto nařízení patří i dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené**“.

27. 11. 2009

8. Upozornění Kraje Vysočina SONSem na porušení stavebního zákona při stavbě Revitalizace středu města a reakce správních orgánů kraje

Postup řízení KÚ KV po upozornění SONSu na porušování platných stavebních předpisů je výrazně konstruktivnější než přístup Města ... a MěÚ ..., s viditelnou snahou dopátrat se pravdy a podle toho rozhodnout. Potom, co KÚ kraje Vysočina zvážil obdržené podklady, o

něž požádal obě strany, (Město ... 23.2.20010 a SONS 10.2.2010), rozhodl se zahájit ve věci přezkumné řízení. Nicméně ještě před tím, než bude pojednáno zahájení přezkumného řízení v kap. 9 tohoto posudku, zaslouží věnovat pozornost podkladům, zaslaným KÚ kraje Jihlava

SONS ve svém stanovisku opakuje citací příslušných předpisů základní požadavek, totiž aby stavební řešení stavby formou stavebních úprav zajistilo zrakově postiženým chodcům spolehlivé informace o situaci, v níž se pohybuje, a tím umožnilo jejich bezpečný a samostatný pohyb po stavbě. Co je důležité podtrhnout je, že posouzení toho, který výrobek poskytuje objektivně předepsaný hmatový kontrast, nelze určovat subjektivně, ale výhradně objektivním hodnocením podle jasné zkušební metodiky. To pak je zajištěno pouze tím, že výrobek je certifikován. V tomto směru žádná jiná cesta neexistuje. SONS také upozorňuje na to, že speciální stavební úřad má i úlohu kontrolní, a to od projektu (stavebního povolení) *(zákon 183/2006 Sb., §115 (1) Ve stavebním povolení stavební úřad stanoví podmínky pro provedení stavby, a pokud je to třeba, i pro její užívání, a rozhodne o námitkách účastníků řízení. Podmínkami zabezpečí ochranu veřejných zájmů a stanoví zejména návaznost na jiné podmínkující stavby a zařízení, dodržení obecných požadavků na výstavbu, včetně požadavků na bezbariérové užívání stavby, popřípadě technických norem. Podle potřeby stanoví, které fáze výstavby mu stavebník oznámí za účelem provedení kontrolních prohlídek stavby; může též stanovit, že stavbu lze užívat jen na základě kolaudačního souhlasu.)*

až ke kolaudaci a má mnoho možností do dění zasáhnout v kterékoli fázi stavby.. Ve věci správného řešení situačních úprav signálních a varovných pásů a vodících linií odkazuje SONS na kvalifikovaný návrh projektanta, stejně jako na speciální stavební úřad. K tomuto podání SONSu nemá znalec připomínky, naopak, podle jeho názoru, trefně vystihuje danou problematiku.

Totéž bohužel nelze říci o vyjádření Města ..., tentokrát od Odboru rozvoje města. Celkový dojem z tohoto vyjádření působí negativisticky, se zřejmou snahou se pokusit obhájit předchozí postup projednávání a vedení stavby. Argumenty pro to jsou ale liché, žádný z nich nemůže podpořit konečné stanovisko Města, totiž že všechny požadavky, zákonné předpisy a normy byly splněny. Tímto vyjádřením, v protikladu k mínění Města ..., **nedošlo ke splnění požadavků podle § 156 stavebního zákona:**

(§156 (1) Pro stavbu mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní požadavky na mechanickou odolnost a stabilitu, požární bezpečnost, hygienu, ochranu zdraví a životního prostředí, bezpečnost při udržování a užívání stavby včetně bezbariérového užívání stavby, ochranu proti hluku a na úsporu energie a ochranu tepla.

§156 (2) Výrobky pro stavbu, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a představují zvýšenou míru ohrožení oprávněných zájmů, jsou stanoveny a posuzovány podle zvláštních právních předpisů[39].)

Konkrétně k jednotlivým bodům vyjádření:

K bodu 1: Jednou z podmínek pro výběr zhotovitele konkrétních speciálních výrobků, navržených projektantem, musí být zajištění průkazu shody pro tyto výrobky, v daném případě vydaném na základě ověření shody podle § 7 nařízení vlády 163/2002 Sb autorizovanou osobou *(§7 (1) Výrobce nebo dovozce pro ověření shody výrobků*

a) zajistí u autorizované osoby provedení počáteční zkoušky typu výrobku na vzorku,

b) zajistí technickou dokumentaci podle §4,

c) zajišťuje takový systém řízení výroby nebo kontroly výrobků při dovozu, aby všechny výrobky, které uvádí na trh, splňovaly požadavky stanovené určenými normami, technickými předpisy nebo stavebním technickým osvědčením a odpovídaly technické dokumentaci podle §4 odst. 3;

§7 (2) Autorizovaná osoba provede počáteční zkoušky typu výrobku na vzorku a posoudí, zda typ výrobku odpovídá určeným normám, technickým předpisům nebo stavebnímu technickému osvědčení. O výsledcích zkoušek a jejich posouzení vystaví protokol s uvedením doby platnosti.)

První část stavby (ulice Dolní) byla již předána k předčasnému užívání, což se nepochybně mohlo stát pouze na základě povolení speciálního stavebního úřadu, včetně nezbytné

prohlídky stavby a dokladů k ní náležejících, tj. i průkazů shody minimálně těch prvků, o nichž mohou vznikat pochybnosti, v daném případě tedy prvků použitých na signální a varovné pásy. Jinými slovy v okamžiku povolení předčasného užívání stavby by již měly být atesty či průkazy shody v podkladech o stavbě a nic by nemělo bránit jejich předání KÚ kraje

Vysočina..(zákon 183/2006 Sb., §122 (1) Stavba..... dopravní a občanské infrastruktury..... může být užívána **pouze na základě kolaudačního souhlasu**. Souhlas vydává na žádost stavebníka příslušný stavební úřad. Stavebník v žádosti uvede identifikační údaje o stavbě a předpokládaný termín jejího dokončení. Pro vydání kolaudačního souhlasu stavebník opatří závazná stanoviska dotčených orgánů k užívání stavby, vyžadovaná zvláštními právními předpisy[4].

§122 (2) Stavební úřad do 15 dnů ode dne doručení žádosti stavebníka stanoví termín provedení závěrečné kontrolní prohlídky stavby a současně uvede, které doklady při ní stavebník předloží.

“ §122 (3) Při závěrečné kontrolní prohlídce stavební úřad zejména zkoumá, zda byla stavba provedena v souladu s ohlášením stavebnímu úřadu, podle vydaného stavebního povolení a ověřené projektové dokumentace a zda jsou dodrženy obecné požadavky na výstavbu, včetně bezbariérového užívání stavby, pokud je právním předpisem vyžadováno. Jestliže stavební úřad nezjistí závady bránící bezpečnému užívání stavby nebo rozpor se závaznými stanovisky podle odstavce 1, vydá do 15 dnů ode dne provedení závěrečné kontrolní prohlídky kolaudační souhlas, který je dokladem o povoleném účelu užívání stavby. Kolaudační souhlas není správním rozhodnutím.

§123 (1) Stavební úřad může na žádost stavebníka vydat časově omezené povolení k předčasnému užívání stavby před jejím úplným dokončením, pokud to nemá podstatný vliv na užitelnost stavby, neohrozí to bezpečnost a zdraví osob nebo zvířat anebo životní prostředí.,

§123 (2) Nejsou-li splněny podmínky podle odstavce 1 pro povolení předčasného užívání stavby, stavební úřad žádost zamítne.

O jednání k předčasnému užívání stavby, byla-li vedena, nemá znalec žádné podklady

K bodu 2 : Projektant předepsal v daném případě konkrétní speciální typ výrobku pro signální a varovné pásy a je pravda, že nemohl v tomto okamžiku již mít o těchto výrobcích průkaz shody, neboť předtím nebyly nikdy vyrobeny.. V projektu byl ale povinen předepsat, že součástí smlouvy s dodavatelem stavby musí být ustanovena jeho povinnost předložit průkaz shody navržených speciálních výrobků. Na druhé straně, předpokládá-li se dostatečná kvalifikace projektanta, mělo mu být alespoň zřejmé, že získání průkazu shody pro navržené prvky bude nejisté.

K bodu 3 vyjádření: Dodavatelem žulových desek, včetně speciálně navržených desek pro signální a varovné pásy, se stala firma Granit Průkaz shody pro speciální prvky, podle informací znalce, nebyl před zahájením výroby předložen.

K bodu 4 vyjádření: Argument že se jedná o městskou památkovou zónu, není důvodem, aby se neplnily zákonné stavební předpisy. Jsou-li navrženy atypické prvky chodníků, podléhají stejnému schvalování, jako jakékoli jiné. Nějaké „odsouhlasení“ nějakým zástupcem určitého sdružení má pro rozhodnutí o použitelnosti na stavbě nulovou relevanci. Projektant měl na trhu (domácím i zahraničním) nalézt takový výrobek pro dané použití, který by vyhovoval jak z hlediska požadavků na bezbariérový pohyb pohybově nebo zrakově postižených osob, tak současně v dostatečné míře⁶ vyhovoval i hledisku památkové péče. Jednostranné řešení je vyloučeno. Příklady takových prvků viz příloha.

K bodu 5 vyjádření: Vzhledem k tomu, že citované tzv. „posouzení shody“ stanoveného výrobku „venkovní žulová dlažba tvořící vodící linie vnímatelné slepeckou holí“ **postrádá předepsané náležitosti** podle nařízení vlády 163/2002 Sb. (zejména § 13 d,e,f,g:

d) údaj o použitém způsobu posouzení shody; identifikační údaje dokladů o zkouškách a posouzení shody,

e) odkaz na určené normy, technické předpisy nebo stavební technické osvědčení, které byly použity při posouzení shody,

⁶ Úmyslně znalec používá obrat „v dostatečné míře“, neboť posouzení v tomto směru je vždy velmi subjektivní

f) údaje o autorizované osobě, pokud vydala stavební technické osvědčení nebo se podílela na posuzování shody..... a evidenční číslo a datum vydání jejího nálezu (stavebního technického osvědčení, zkušebního protokolu, zprávy, popřípadě certifikátu) o předmětném výrobku nebo o posouzení systému řízení výroby,

g) potvrzení výrobce nebo dovozce o tom, že vlastnosti výrobku splňují základní požadavky podle tohoto nařízení, popřípadě požadavky jiných technických předpisů, že výrobek je za podmínek obvyklého, popřípadě výrobcem nebo dovozcem určeného použití bezpečný a že přijal opatření, kterými zabezpečuje shodu všech výrobků uváděných na trh s technickou dokumentací a se základními požadavky,

a navíc se opírá o klamnou shodu s normou, která **předmětný výrobek vůbec nezná**, je zcela bezcenné a nemůže sloužit jako předepsaný doklad pro uvedení výrobku na trh podle zákona 22/0997 Sb. (§13 (1) Stanovené výrobky mohou výrobci nebo dovozci uvést na trh nebo, stanoví-li tak nařízení vlády, mohou být tyto výrobky uvedeny do provozu, jen splňují-li technické požadavky stanovené podle §12 odst. 1 písm. b) a po posouzení shody postupem posuzování shody stanoveným podle §12 odst. 3, a jsou-li splněny podmínky uvedené v odstavci 2) a to ani tehdy, označí-li výrobce výrobek za „kusový“. Ani popis výrobku uvedený v tomto dokladu neodpovídá skutečnosti, neboť vyfrézované drážky **netvoří předepsaný hmatový kontrast** pro použití jako signální a varovné pásy, a pro vodící linie nemůže být rozteč a šířka drážek volitelná (podle projektové dokumentace), ale opět musí odpovídat požadavkům stavebního technického osvědčení pro daný výrobek. (viz Technický návod TAZUS:1. Registrační číslo ÚNMZ: 12.03.04

Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou (výstupky, reliéfní povrch) použitelné pro exteriér pro zrakově postižené

Vymezení způsobu použití výrobku ve stavbě:

Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené se používají pro signální, varovné a hmatové pásy zřizované v exteriéru. Nesmí se použít na veřejně přístupných plochách a komunikacích k jinému účelu.

Tvarové řešení:

Dlaždice s výrazně hmatově (vnímatelným slepečkou holí a nášlapem) odlišným povrchem od okolní dlažby · s výstupky tvaru kulových úsečí s průměrem 20 až 25 mm a výškou 4 až 5,5 mm, s roztečí výstupků 50 až 100 mm, s výstupky tvaru válců a komolých kuželů s průměrem 20 až 25 mm a výškou 4 až 5,5 mm s roztečí výstupků 50 až 100 mm

Dlaždice s výrazně hmatově (vnímatelným slepečkou holí a nášlapem) odlišným povrchem od okolní dlažby

· reliéfní povrch s max. výškovými rozdíly 8 mm a s roztečí vrcholů reliéfu (hřebenu reliéfu) 30 až 60 mm

· při výjimečném použití měkkých materiálů (pryž, recykláty, PVC apod.) může být

výška reliéfu snížena až na 2 mm a mezera mezi výstupky snížena až na 30 mm.

2. Registrační číslo ÚNMZ: 12.03.06

Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou (drážky) použitelné pro umělé vodící linie a vodící linie sloučené s funkcí varovného pásu (železnice, nástupištní konzolové desky) určené pro exteriér pro zrakově postižené

Vymezení způsobu použití výrobku ve stavbě:

Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené se používají pro umělé vodící linie a vodící linie sloučené s funkcí varovného pásu (železnice). Prvky se nesmí použít na veřejně přístupných plochách a komunikacích k jinému účelu.

Tvarové řešení:

Dlaždice s výrazně hmatově (vnímatelným slepečkou holí a nášlapem) odlišným povrchem od okolní dlažby – hmatový kontrast u dlaždic tvořených drážkami zajišťuje okolí tvořené obvyklými dlažebními prvky s vyloučením prvků s drážkami příčnými ke směru vodící linie.

- s drážkami ve směru vodící linie s roztečí drážek 20 až 25 mm, hloubkou 4 až 5,5 mm a šířkou drážky v rovině nášlapného povrchu desky 10 až 12 mm. Příčný průřez drážky může tvořit rovnoramenný trojúhelník, obdélník, lichoběžník, vlnovka apod. (jedná se o materiály např. beton, umělý kámen, keramika, kámen, kamenný konglomerát apod.)

26.02.2010

9. Přezkumné řízení na stavbu Revitalizace středu města ...

K bodu 1: Zda je usnesení k zahájení přezkumného řízení přezkoumatelné či nikoli je věcí správní či právní a znalec proto tuto skutečnost nehodnotí. Patrně rozhodující pro rozhodnutí v této věci bude jednak časová souslednost proběhlých úkonů mezi KÚ, MěÚ či Městem a SONSem, jednak neplatný průkaz shody, zasláný Městem Krajskému úřadu teprve 23.2.2010

K bodu 2: Bylo již dříve několikrát uvedeno (např. v kap. 1 a 6), že stavební úřad posuzuje již od samého počátku, tedy od stavebního řízení pro stavební povolení, a pak průběžně během stavby, při kontrolních dnech, při řízení o povolení stavby k předčasnému užívání a samozřejmě až do kolaudace, zda stavba je připravena a probíhá tak, jak určilo stavební povolení a to zejména z hlediska bezpečnosti užívání stavby a - protože jde o stavbu hrazenou ze státních (veřejných) prostředků – též z hlediska dosažení maximální ekonomie stavby. Rozhodně nemůže stavební úřad zůstat v nečinnosti a dokonce připustit, aby stavba pokračovala, zjistí-li nebo je na to upozorněn, že stavba probíhá v nesouladu se stavebními právními předpisy a hrozí zvýšení nákladů při pozdějším uvádění již vybudované stavby do souladu s předpisy. Jednou z podmínek ve stavebním povolení, kterou stavební úřad měl zabezpečit obecné požadavky na výstavbu, včetně požadavků na bezbariérové užívání stavby,

bylo uloženo pro výběr zhotovitele povinnost zajištění certifikátu projektantem navržených speciálních výrobků (o nichž musel vědět, že schválení nemají) před použitím ve stavbě. Dále stavební úřad se jistě mohl a měl zajímat při kontrolních dnech nebo povinném dohledu nad stavbou o to, zda předmětné speciální výrobky jsou pro použití schváleny a i kdyby to v průběhu stavby přehlédl (což se dá připustit), rozhodně nemohl tuto skutečnost přehlédnout při řízení o povolení předčasného užívání stavby, pokud se vůbec konalo. Pokud se nekonalo, jde o vážné porušení stavebního zákona. Stavební úřad měl rovněž během stavebního řízení ke stavebnímu povolení, když zkoumal projekt, posoudit, zda opatření k zajištění bezbariérového užívání stavby osobami s omezenou schopností pohybu jsou navržena správně a v souladu se zákonem (nezáleží na tom, zda vlastními silami, nebo s pomocí odborného konsultanta či znalce). Zabránil by tak tomu, aby se hotová stavba musela později nákladně předělávat. Že navržená opatření k bezbariérovému užívání stavby nejsou ve všech aspektech shodná s platnými předpisy je nepochybné; upozornění SONSu v tomto smyslu na nedostatky již provedené části jsou zcela oprávněná.

K bodu 3: Ustanovení nařízení vlády 163/2002 o „kusové“ výrobě (*§1 Pro účely tohoto nařízení se rozumí: f) kusovou výrobou způsob výroby, při kterém je vyráběn výrobek na základě smluvního vztahu pro konkrétního zákazníka, jednorázově určený pro použití vymezené individuálním požadavkem tohoto zákazníka; jedná se zejména o řemeslnou výrobu výrobků, u které se nepředpokládá opakování výroby typově stejného výrobku založené na průmyslových výrobních metodách*) je samozřejmě v daném případě nepoužitelné z několika důvodů. První je, že se zde nejedná o řemeslnou (myšleno převážně ruční) výrobu, ale o výrobu, založenou na průmyslových výrobních metodách (řezání desek, opracování povrchu tryskáním případně strojním pemrlováním, frézování drážek). Druhou je, že rozhodně nejde o **kusovou** výrobu, tedy o výrobu jednoho či několika kusů, ale o sériovou výrobu stovek kusů (jen na jeden přechod se spotřebuje nejméně 10 desek). Využití tohoto ustanovení o kusové výrobě se skutečně týká pouze ručně zhotovených jednotlivých prvků, např. náhradních prvků balustrád za zničené, náhrada jedné zničené otvorové výplně apod.⁷ a využití tohoto ustanovení nařízením vlády se v daném případě jeví spíše jako pokus o obejití zákona.

Výrobce poskytnuté „Posouzení shody“, o které se odvolatel opírá, nemá žádnou cenu, se skutečným prohlášením shody nemá nic společného a je klamné (aniž by znalec posuzoval, zda úmyslně či jen z nedostatku znalostí). Toto tzv. posouzení shody prohlašuje shodu s normou ČSN EN 1342/2003, v níž ale není ani slovo o „Venkovní žulové dlažbě, tvořící vodící linie vnímatelně slepeckou holí“. Kromě toho nemá prohlášení ani předepsanou formální úpravu.

⁷ I kdyby se však čistě teoreticky připustilo, že jde o kusovou výrobu, pak se tím nezíská žádná odvolatelem předpokládaná výhoda v posuzování tohoto elementu, pouze postup posuzování shody bude odlišný od postupů posuzování podle přílohy 2 nařízení 163/2002 Sb. : (*§ 9 Výrobce může pro posouzení shody výrobků vyráběných kusově namísto postupů posuzování shody uvedených v příloze č. 2 k tomuto nařízení zajistit posouzení shody, pokud určené normy nebo stavební technické osvědčení nestanoví jinak, následujícím postupem:*

a) u výrobků uváděných na trh v souladu s určenými normami posoudí, zda výrobek odpovídá těmto normám vzhledem k jeho určenému použití ve stavbě, a pořídí doklad o tomto posouzení,

b) u výrobků, jejichž vlastnosti nejsou v souladu s určenými normami, nebo pokud takové normy nebo technické předpisy nekonkretizují z hlediska určeného použití výrobku ve stavbě základní požadavky, zajistí u autorizované osoby posouzení technické dokumentace z hlediska určeného použití výrobku. Autorizovaná osoba vydá na základě posouzení technické dokumentace stavební technické osvědčení podle §3 upravené pro kusovou výrobu tak, aby posouzení shody podle tohoto stavebního technického osvědčení zahrnovalo pouze takové provedení výrobku, které dovolí jeho určené použití při vzniku minimálně přijatelného rizika ve vztahu k určenému použití výrobku. Výrobce následně posoudí, zda vlastnosti vyráběného výrobku odpovídají vlastnostem uvedeným ve stavebním technickém osvědčení.).

Vzhledem k tomu, že žádná určená norma neexistuje, nelze ani porovnat, zda kusový výrobek odpovídá normě a odst ad a) nelze použít; je potřeba postupovat podle odst ad b). Autorizovaná osoba musí vydat stavební technické osvědčení a výrobce pak posoudí u každého vyrobeného kusu, vyhovuje-li výrobek tomuto osvědčení. Přitom stavební technické osvědčení musí sledovat veškeré existující předpisy o sledovaných prvcích.

Z á v ě r

Projektant akce „Revitalizace středu města ...“ se zřejmě snažil o splnění zákonů, vyhlášek, nařízení vlády a dalších předpisů, vztahujících se k bezbariérovému užívání stavby osobami s omezenou schopností pohybu a orientace. Že ne vždy se mu to podařilo lze přičíst jak dejme tomu menší zkušenosti a nedostatečné informovanosti, tak do značné míry nedostatkům v platných předpisech. Předpisy jsou nepřehledné, jednotlivé právní normy jsou mnohokrát novelizované a odvolávají se jedna na druhou, vydaná státní norma obsahuje řadu chyb a vyjádření některých orgánů nebo organizací jsou často neúplná, někdy chybná a zavádějící. Tím trpí zejména předpisy, týkající se osob nevidomých nebo slabozrakých. Mnohá ustanovení nejsou srozumitelná ani pro odborníky v dané profesi, mnoho nezbytných ustanovení prostě chybí. Tak přirozeně jen těžko může vidoucí osoba zajistit správné řešení, které potřebuje ke svému bezpečnému a samostatnému pohybu po veřejných plochách nevidoucí občan. Je škoda, že projektant ani stavebník a konec konců posléze ani speciální stavební úřad stavbu povolující, nevyužili konsultační pomoc SONS. Je ale zcela nepochopitelné, proč po zjištění a pojmenování závad stavebník neprovedl potřebné úpravy, ani proč speciální stavební úřad takové úpravy nenařídil. Nestrannému pozorovateli uniká důvod, proč sdělené názory SONSu⁸ ignorují či dokonce odmítají a namísto konstruktivního a tvůrčího přístupu k nápravě chybného stavu hledají jen obstrukce pod jakoukoli, třeba zkreslenou, polopravdivou nebo dokonce i nepravdivou záminkou k dosažení toho, aby zákonem předepsaná opatření nemusela být splněna. Znalec považuje takové jednání, namířené ve svém důsledku proti občanům zrakově postiženým, za nespravedlivé a necitlivé.

Projekt vyřešil vcelku dobře vodící linie po ploše náměstí (přestože žádný předpis řešení takového konkrétního úkolu neobsahuje), pouze je třeba zachovat některá předepsaná ustanovení, např. signální pás musí být nejméně 1,5 m dlouhý a teprve pak lze na něj navázat vodící linii, vodící linie musí být lemována hladkými prvky v šířce (oboustranně) min. 25 cm), v křížení vodících pásů musí být ponechána hladká plocha rovná šířce vodících linií. Na druhé straně provedení v Dolní ulici i projekt obsahují vážné nedostatky, které je nezbytné odstranit. Tak např. signální pásy mají být umístěny přednostně v ose přechodu, jinak jen v odůvodněných případech, varovné pásy mají mít minimální šířku 4 m, zkrácení lze povolit jen v odůvodněných případech, signální pásy musí pokračovat přes celý chodník až k přirozené vodící linii, nelze přes roh chodníku si pomáhat ke zkrácení signálního pásu vybudováním pomocné umělé vodící linie, Pokud budou ponechána nějaká místa pro přecházení (což znalec nedoporučuje, protože v normě ČSN EN 73 6110 jsou interpretována v rozporu se zákonem), je třeba osadit před vstupem do vozovky varovné pásy (podle předpisu) a podle názoru SONS v každém případě i signální pásy, které zajistí i skupině nevidomých a slabozrakých umožnit přecházení i na těchto místech (což jim norma diskriminačně odpírá). Signální a varovné pásy i vodící linie je třeba též barevně (kontrastně) odlišit od okolí.

Je věcí projektanta, aby chyby v projektu napravil a je věcí stavebního úřadu, aby nápravu kontrolou zajistil.

Podrobně byly uvedené závěry zdůvodněny u jednotlivých písemností, kauzu provázejících, a to často i několikrát, s odvoláním na příslušné zákonné normy a technické podklady.

Argumentace (projektanta) spočívající na mylné představě o neexistenci vhodných stavebních výrobků, použitelných pro vybudování signálních, varovných a jiných vodících pásů je nepravdivá, stejně jako stanovisko NPÚ, předepisující výhradně „přirozený stavební

⁸ Je nepochybné, že v dané věci je SONS nejpovolanejší .

materiál – kámen“, je nedůvodné (a nejspíš prakticky nesplnitelné). Podle názoru znalce vhodné výrobky na trhu již více než deset let existují (viz příloha).

Stojí ještě za zmínku, že znalec nemohl posoudit, zda stavby SO 10 a SO 11 jsou navrženy v souladu příslušných předpisů a státní normy s ohledem na bezbariérové uspořádání. Zaslouží věnovat tomuto problému pozornost ještě dříve, než budou tyto stavby realizovány

K otázkám položeným objednatelem posudku znalec uvádí:

a) **ne**, stavební výrobek⁹ pro signální a varovné pásy nebo vodící linie, uvedený v projektu a použitý při realizaci úprav Havlíčkova náměstí a ulice Dolní v rámci akce „Revitalizace středu města ...“ **nesplňuje** požadavky stavebního zákona a jeho prováděcí vyhlášky a to ani z hlediska formálního (prvky postrádají platný průkaz shody na základě certifikace autorizovanou osobou), ani z hlediska věcného (prvky nejsou opatřeny **výstupky** pravidelného nebo nepravidelného tvaru).

Prvky nemají k danému účelu předepsaný průkaz shody a nesplňují ani platnou českou normu.

b) **Ne**, s odvoláním na bod a), **nemůže** použitý stavební výrobek pro signální a varovné pásy nebo vodící linie **zajistit podmínky pro samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých osob.**

c) **Ano**, v době zpracování projektu a realizace stavby **byl k dispozici stavební výrobek**, splňující uživatelské požadavky na hmatové prvky pro nevidomé a slabozraké a současně vyhovující přiměřeně potřebám památkové ochrany v městské památkové zóně. Příklady takových prvků jsou uvedeny v příloze.

d) **Ano**, současné provedení stavby a projekt ještě neprovedené části **vykazují i další chyby**, ohrožující samostatný a bezpečný pohyb nevidomých a slabozrakých po veřejných komunikacích.

R i c h a r d A. B a r e š

⁹ Znalec používá správný termín – stavební výrobek, namísto chybně zavedeného a často přebíraného slova „materiál“. Materiál, z něhož je stavební výrobek zhotoven nelze předepisovat, předepisovat lze jen různé jeho užitkové vlastnosti. To ale nic nevypovídá o tom, jaké má plnit stavební výrobek funkce ve stavbě.